

از مردم چند میگيرند و بجه مصرف ميرسانند و صورتش را بنده نديدم که امروز که يك لايحه اقتصادی به مجلس می آید اگر يك مفارجه دارد بنده با آن موافقت کنم.

تمام قوا مخالفت خواهد کرد در این لايحه هم مسائلی که مربوط ببلديهها است بگنلي باید مجری شود و فقط امور اقتصادی منظور شود.

اطلاعاتی نداشته باشند گاهی توجیه آنها نیست.

این يك موضوع مهم است و در واقع مثل اینستکه ما يك مالياتی وضع کنیم که يك گرور از مردم بگیرند.

ملا اوله کشی شهرها که در این لايحه نوشته شده این مربوط با تصدیقات نیست و مال خود شهرها و مربوط به بلديه است البته هر شهری برای آبادی و خوردن آب تيق باید لوله کشی کنند مردم همان شهر باید خرج لوله کشی محل خودشان را بدهند و هر قدر خرج دارد باید بپردازند و این ربطی به سایر جاها و مملکت ندارد.

چنانچه دوستو در روز يك صندوق مالبه دزدی شده است اگر از اوضاع اطلاع داشته آن صندوقدار را که هفته قبل اجساد کردند اقلا همانوقت که این واقعه اتفاق افتاده بود فوری اداره را توفيق میگردند و اقدامات عاجل لازم میگردد و نوبت گناشتند يول دولت ازین برود.

بنده معتقدم شهر طهران هر قدر می تواند باید خرج کند تا آب صحیح بخورد و استقلال بلديه ها در حال باید محفوظ باشد و نباید در اراضی شوم که این استقلال از بیت برود.

بنده معتقدم شهر طهران هر قدر می تواند باید خرج کند تا آب صحیح بخورد و استقلال بلديه ها در حال باید محفوظ باشد و نباید در اراضی شوم که این استقلال از بیت برود.

بنده با مسیون فعلی کاملا موافق هستم و مقید دارم که تا آخر مدت باید باشند و آخر مدت که شد يك عده مثل آقای ممتاز از میرزاها و مستوفی های خودمان میروند می بینند اگر اوضاع مالیه ها ترقی کرده بوده بهتر شده بود که باز کنتر نشان را ادامه میدهم.

از این جهت بنده نمیتوانم رای بدم الا کمی ب لايحه اقتصادی آن بلديه چولا يحه مخالف است.

بنده میدانم این فکر از کجا است این از يك بباردی است که از اوضاع مملکت ما اطلاع ندارد.

بنده خودم يك سال است با وزارت مالیه زود خورد می کنم و میکورم آقا نواقل جزء مالیات مملکت نیست و يك چیزی است که باید بصرف بلديهها برسد و بالاخره حریف نشده بنده در اینجا هیچ اجازه نمیدهم که قانونی وضع کنیم و بلديه را از حق خودش محروم کنیم.

يك موضوع ديگر راجع بطرز تنظیم مواد این لايحه است. مواد این لايحه طوری تنظیم شده که بنده در موقع طرح مواد یکی یکی عرض و پیشنهاد خواهم کرد و چون جل دارم این لايحه با ترتیب صحیحی بگذرد در این جهت میخواهم تقاضای اصلاح شود.

بنده خودم يك سال است با وزارت مالیه زود خورد می کنم و میکورم آقا نواقل جزء مالیات مملکت نیست و يك چیزی است که باید بصرف بلديهها برسد و بالاخره حریف نشده بنده در اینجا هیچ اجازه نمیدهم که قانونی وضع کنیم و بلديه را از حق خودش محروم کنیم.

بنده خودم از كتر میبوسو پرسیدم يك نفر مهندس معرفت الارض متخصم اگر خواهیم از امریکا بیاوریم که حقیقتاً متخصم باشد چقدر باید بدهیم ایشان جواب دادند يك مهندس چه مهندسی در سال شصت هزار دلار با ندارد اگر يكچنین متخصم شما می آورید بنده قبول میگرم و يقين دارم که او خیلی خوب کار خواهد کرد ولی متخصم که بنا شود با سالی شش هفت هزار دلار ما بیاورید نمیتواند کار کند و قطعاً متخصم نیست.

بنده فقط از این لحاظ این قانون فقط بطور کلی اسمی از يك مسائل و مفارجه اقتصادی برده شده بدون اینکه معین کند کداميك را اول شروع میکنند و با چه وقت شروع میکنند.

بنده فقط از این لحاظ این قانون فقط بطور کلی اسمی از يك مسائل و مفارجه اقتصادی برده شده بدون اینکه معین کند کداميك را اول شروع میکنند و با چه وقت شروع میکنند.

بنده فقط از این لحاظ این قانون فقط بطور کلی اسمی از يك مسائل و مفارجه اقتصادی برده شده بدون اینکه معین کند کداميك را اول شروع میکنند و با چه وقت شروع میکنند.

بنده در عرض اجسادات این شيروانی - ماده شش را هم خواندم در ماده دوم يك موضوعی را نوشته و دوسه کدم هم نام برده که آقای باستانی تذکره دارند و ایشان شاید يك فقره را تذکره نداشته اند بنده حالا عرض میکنم.

بنده معتقدم که تسيب حکومت ملی و اساس مشروطيت باید همیشه محفوظ باشد حتی یکی از قوانین هم که بنظرها خیلی خوب و خوشگال آمد در بنده اینقدر حسن تاثیر نکرد و بنده مخالف بودم و آن قانون الهای باج راهها است زیرا یکی از يايه های مشروطيت را متزلزل میکند و ازین ميرد و آن استقلال بلديهها است که میخواهند ازین ببرند و در شکم مالیه جا بدهند و بنده در موقعش با

بنده معتقدم که تسيب حکومت ملی و اساس مشروطيت باید همیشه محفوظ باشد حتی یکی از قوانین هم که بنظرها خیلی خوب و خوشگال آمد در بنده اینقدر حسن تاثیر نکرد و بنده مخالف بودم و آن قانون الهای باج راهها است زیرا یکی از يايه های مشروطيت را متزلزل میکند و ازین ميرد و آن استقلال بلديهها است که میخواهند ازین ببرند و در شکم مالیه جا بدهند و بنده در موقعش با

مثل سرمایه داران آلمانی میخواهد آنکار ها را بکنند از قبیل اینکه متلاذ کابل بیاورد و چراغ برقی بجا کند.

موافقت بفرمایند رای در کلیاتش داده شود.

حائری زاده - اجازه بفرمائید. اواجه حاضر برای دستور تریبیانجه شصت لايحه است که از طرف کمیسیون آمده و حاضر برای دستورات.

تمام اینکار هائی را که ما میخواهیم بوسیله این لايحه بکنیم آن بدبخت خودش قبلاً پیشنهاد داده تا کتونی هیچکس یاد جواب نداده.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بطوری که بنده متعجبم کردم ما اینجا بی که این ماده از آنجا آمده پیشنهادات او هم همانجا گیر کرده وزیر فوائدها سابق هم گوشش میگردد که شاید بتواند اینکار را بکنند و اینها هم گناشتند.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

اینها يك موضوعی است که باید مورد توجه آقایان نمایندگان واقع شود و نباید که این سوابق را ما در مملکت بگذاریم برای اینکه در آتیه ضرر های بزرگ خواهد داشت.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده لازم میدانم عرض کنم همه آقایان هم میدانند که هیچکس نتوانست اجباری نسبت بمانکند.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

بنده در این مورد عرض کردم همه جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - لايحه دولت است نظر به دولت میانداری میدهد.

باین مناسبت بنده نمیخواهم داخل در جواب مذاکرات آقایان مخالفت بشوم ولی تنها میگویم که آقایان رای در کلیات را بدیدند و بعد در کمیسیون می نشینیم و قضیه را حل میکنیم.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که مراجعه شود به کمیسیون فوائدها و آقایانی که اصلاحاتی در نظر دارند بروند در آنجا اظهار نمایند تا در آنجا اصلاح شود.

تذکره دادند يك مسئله علمی است و بر بنده هم مجهول است.

ولی نظریه سابقه که در مجلس چهارم و پنجم هست که بطور مطلق يك کمیاتی مستقل امریکائی محل اعطاء امتیاز واقع شده گمان یکنم در اینجام هیئتطور باشد.

در واقع مادر اینجا وزارت فوائد عامه اجازه میدهم که با اتباع داخله در تحت این مواد امتیاز بدهد حالا دیگر محل این مسئله بامجلس است.

رئیس - در آنچه گمانی است استاندار آوری بود و بنده هم جزئیاتش موکول بود تصویب مجلس و بنده عقیده ام اینست که این سابقه را در مجلس نگذاریم. برای اینکه در آنچه ممکن است تولید اشکال کند.

هروقت دولت مقتضی بداند امتیاز بدهد با اتباع داخله باید امتیاز باورد بامجلس و مطابق ظاهر این اصل باید مجلس رأی بدهد.

بعضی از نمایندگان - صحیح است وزیر فواید عامه - اجازه میفرمائید رئیس - بفرمائید وزیر فواید عامه - راجع اینکه این امتیازی بخواهد داده شود بالاخره بایستی بیاید بامجلس مطابق اصل بیست و چهارم قانون اساسی که فرائض شده بنده در آن حرفی ندارم ولی با آن توضیحی بکنم بنده آن ماده را که در ضمن این قانون نوشته شده در موقع دادن هر امتیازی بگمانی یا اشخاصی باید شرایط مخصوصش را بیاورد بامجلس.

بنظر بنده این مخالفتی با اصل ۲۴ قانون اساسی ندارد که مجلس داخل در بحث این مواد شود و بنده این قسمت اضافه شود.

فرض بفرمائید يك قانونی در مجلس مطرح شد و در ضمن شور حس کردند آقایان که مخالفت با قانون اساسی دارد آن لایحه را که فوراً رد نمیکند را رفع نمایند که اگر یک اشکالاتی هست ممکن است همان اشکالات را در ضمن شور در مواد اصلاح کنند.

رئیس - آقای دکتر محمد خان مصدق (اجازه)

دکتر محمد خان مصدق - بنده با این لایحه از چند نظر موافق نیستم (نظر خود را عرض میفرمایم) و این لایحه را هم مرضی منکنم و این لایحه را هم ردیم يك وقتی بنده در مدرسه سپاسی

پاریس تحصیل می کردم بدینور مدرسه يك اعلانی منتشر میشد که معصلین از درسهای چایی معصلین که در خارج منتشر میکنند باید احترام کنند چون در پاریس معمول این است (آقای وزیر فواید عامه بخواهی مسجون هستی) که معصلین بواسطه تنبلی نمی روند در مدرسه یای درس معلم درس آنها را چاپ میکنند در خارج منتشر میکنند و بعد معصلین در خارج می روند و آنها را میخرند و می خوانند و روز امتحان هم می آیند و امتحان میدهند بنده هم که خارجی بودم البته آن اندازه که از درس چایی استفاده می کردم از نطق معلم استفاده نمی کردم و میل داشتم غالباً درس های چایی را بخوانم معصلین مدرسه که میگفتند از این درس های چایی احترام کنید بنده تعجب میکردم تا اینکه يك روزی یکی از معصلین در خارج دیدم گفتم درسی که مال خودتان است چرا منع می کنید

يك حرفی زد که آن حرف را تقریباً میشود با این طور توجه کرد یعنی این شعر (کلی که تربیت از دست باغبان نخورد اگر بچشمه خورشید سرزند خود رواست) مجلس شورای ملی و حکومت ملی باید همیشه اثر مستر داشته باشد ولی هر دوره تقنینیه اختیارش محدود است آن معلم گفت که خوب اگر بنا شود در خارج مدرسه شاگردی و کتاب مارا بخواند پس چرا باید دولت در سال اینقدر خرج مدرسه کند اول سال میگفتند بروید فلان کتاب و را بخوانید يك روزی هم چهار نفر معلم را دعوت میکردند که بروند آنها را امتحان کنند پس دیگر دلیل ندارد که شاگرد بیاید در مدرسه و درس معلم را گوش بدهد و این قدر هم خرج شود بنده تصور میکنم که حالا همان حرف معلم را در باب مجلس شورای ملی میتوان تطبیق کرد این ترتیب که حکومت ملی اثرش مستمر است ولی هر دوره تقنینیه اختیارش تقریباً محدود است بنده عقیده ام این است که هر دولتی بخواهد امتیاز بدهد باید بامجلس پیشنهاد کند و هر مجلسی هم که بعد از ما است اگر صلاح بامجلس را بداند تصویب میکند این يك نظر بنده هم همین مسئله قانون اساسی است که حضرت آقای رئیس هم خودشان توجه دارند بجهت این که اصل بیست و چهارم قانون اساسی برای این است که هر مجلسی در موقع خودش صاحب امتیاز و تربیت امتیاز گیرنده را بشناسد و اگر بر حسب

مقتضیات هست امتیاز را بدهد و اگر نیست نهد این هم دواصل يك اصل دیگر چون حقیقتش این است که بنده واقعا خدمت آقای وزیر فواید عامه خیلی ارادت دارم و در یکی دو جلسه قبل هم بعضی کتابها و اشاره ها نسبت با ایشان شد و درست توضیحات ندادند فقط فرمودند بنده همیشه مطابق نطق کار میکنم وقتی که يك وکیل می خواهد به پیشنهاد يك وزیر رأی بدهد باید که مال اطمینان را با آن وزیر داشته باشد و رأی بدهد مطابق نطق کار میکنم بنده می خواهم رأی بدهم باین پیشنهاد ولی ایشان در آن جلسات قبل در جواب بعضی از آقایان نمایندگان که بعضی چیزها فرمودند توضیحاتی ندادند فقط ایشان جوابی که دادند این بود که بنده کاری برخلاف منطقی نمیکنم بنده همه اش را فکر می کردم که کار منطقی چیست که ایشان برخلاف منطق کار نمی کنند بنده هم یادش يك خوابی دیدم حالا بخواهم ببینم خواب بند را ایشان چه طور تعبیر میکنند در خواب دیدم در طرف مشرق دارم يك چاهی میکنند نقطه میکنند گفتم عجب ما که در مجلس هستیم کسی اجازه حفر چاه نمانده ایم گفته بلی يك حکمی پیدا شده است و بموجب يك فرمانی که هیچ رسیت نداشته است آمده و مشغول کردن چاه شده بنده خیلی تعجب کردم و حالا از خود ایشان سوال میکنم که آیا همچو واقعه صحیح است یا نه؟ و حالا هم خواب نمی خواهم چون خواهند فرمود يك عملیاتی قبل از من شده است و من مربوط نیستم ولی بنده هم نمی توانم این جواب را قبول کنم چون چیزی که بنده در خواب دیده ام این است که اعمال مقدماتی اینکار را اشخاص دیگری کرده اند ولی اعمال نهائی آن را ایشان کرده اند و علت غائی ایشان بوده اند بهر صورت حالا خواب را انسان ممکن است به بنده ممکن است خوب ببیند وزیر فواید عامه بدیدم باید دکتر مصدق - بسیار خوب بنده چون می خواهم همیشه با پیشنهادات حضرت عالی موافقت نکنم و میل دارم که در این دیدن پیشنهادات شما موافق باشم چون حضرت عالی را شخص تحصیل کرده میدانم و دلم می خواهد باین ملک خدمت کنید از حضرت عالی استعفا میکنم کابین قضیه را اگر چنانچه واقعه ای همچو چیزی نیست در این جاد این ریشرتیون بفرمائید و بنده هم کاملا فراموش سرکار را تصدیق میکنم و اگر هم هست بفرمائید دو سه اش

که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است.

حالا هم در اینجا يك مواد کلی است منتهی در ذیل ماده اول ماده خود آقایان نمایندگان یا آقای دکتر مصدق یا سایرین پیشنهاداتی میکنند که این مواد کلی است و هروقت دولت بخواهد امتیاز بدهد بر طبق این مواد باید ترتیب آنرا بدهد و بقیه شرایط را بامجلس بیاورد که مجلس تصویب کند.

این مسئله که ما تصویب می کنیم عبارت خواهد بود از يك مواد کلی که در یک رده آتی هروقت بخواهیم لایحه امتیاز چراغ برق تصویب کنیم دولت تمام موادش را بامجلس بیاورد و فقط یکی در ماده می آورد و می گوید باین شخص و این مؤسسه امتیاز چراغ برق بدهد و تصویب کنیم و شرایطش هم همان شرایطی است که در فلان قانون تصویب شده است مگر اینکه ما اساساً اینکار را بخواهیم بکنیم.

دکتر مصدق - بلی همین طور است.

رئیس - آقای رحمان (اجازه)

رحمان - در قسمت اول که بنده می خواهم عرض کنم راجع بلایچه چراغ برق است در موقع نفس بعضی از نمایندگان همانطوریکه حضرت آقای رئیس فرمودند متوجه شدم که بایستی این مسئله بطور کلی نباشد که همیشه خود دولت برود و امتیاز بدهد که يك حقی از مجلس گرفته شده باشد متوجه باین مسئله بودند و تصدیق داشتند ولی راجع باین مسئله گفته شد چون این لایحه دوشور دارد و تاقی که تمام شود البته يك لایحه خوب قانونی خواهد شد یعنی در شور اول بیست و نه هادات میشود بکیسیون و از کیسیون مجدداً برمی گردد بامجلس و پس از آنکه اصلاح شود و شور دومش شد و مجلس شورای ملی تصویب کرد آن وقت آن قانون رسمی میشود.

در اینجا يك مواد کلی برای امتیاز چراغ برق نوشته شده است برای اینکه دیگر مجلس را راحت کند یعنی هر روز و هر ساعت در هر دوره نیاید و يك امتیازی برای چراغ برق از مجلس نخواهد بود از این نقطه نظر يك مواد کلی که مدت امتیاز و مقدار حق دولت و حقوق صاحب امتیاز و طرز کار او را معین میکند در اینجا نوشته شده.

مثل قانون کنترات مستخدمین خارجی چون آن مسئله هم محل ابتلا ما بود و غالباً مجبور بودیم مستخدمین خارجی استخدام کنیم لهذا اینطور تصویب کردیم که شرایط اساسی و ملیت و حقوق مستخدمین خارجی نیست در این جاد این ریشرتیون بفرمائید و بنده هم کاملا فراموش سرکار را تصدیق میکنم و اگر هم هست بفرمائید دو سه اش

جواب داده است که ما شمارا دارای این حق نمی دانیم و بنده هم همینطور جواب داده ام و بنده میبینم از آن موقع همه روزه این موضوع در مجلس يك شکلی عنوان میشود بنابر این بنده خواهش میکنم اگر برای توضیح است بشکل مرتب تری بفرمائید مجلس شتوال دارد استیضاح دارد ممکنست در تحت یکی از این عناوین توضیح بخواهید تا جواب داده شود و مطلب روشن شود.

از طرف دیگر اگر بنا باشد تمام وزارتخانه ها دو سه هائی که دارند بخواهند طبع بکنند مطبعه مجلس شورای ملی که کافی نیست بلکه تمام مطابع دنیا را هم ما جمع کنیم برای اینکار که می دوسیه چاپ کنیم و منتشر کنیم کافی نیست این است که بنده این تقاضائی را که ایشان کردند نمیتوانم بپذیرم.

رئیس - شور در کلیات این لایحه است که از کمیسیون فواید عامه راجع به امتیاز چراغ برق در شهرها داده شده است آقای افسر مخالفتی؟ افسر - بلی.

رئیس - بفرمائید.

محمد شاه میرزا افسر - از نقطه نظر تدگری که آقای رئیس دادند بنده گمان می کردم دیگر محتاج بدانگار نباشد و این مسئله امروز مطرح نشود بجهت اینکه اختصار کردن يك نفر و کبیل که این برخلاف قانون اساسی است که در از اختصار نظام نامه نیست و بیایست امروز در این لایحه نمیشد و میرفتم این قسمت را اصلاح می کردم و آن وقت این لایحه را بیاوریم که اول مذاکره ام موافقت داشت با ترتیبات مجلس و با قانون اساسی ولی حالا که رأی دادند مطرح شد بنده هم چهارم عرایضی بنمایم.

در کمیسیون یکی از رأی دهندگان این لایحه بنده بودم ولی اشتباه کردم و هلت اشتباه بنده هم دو چیز بود یکی ماده بیست و دوم قانون اساسی بود که نوشته است دارائی ملکیت را هیچ قسم دولت ندارد یکی انتقال بدهد یا توفیق نماید مگر اینکه بتصویب مجلس شورای ملی برسد و در مورد در قانون معاصبات عمومی آمده که راجع به متناقصه و مزایده است گذرانندیم و بدولت اجازه دادیم که حق داشته باشد يك قسمت از دارائی دولت را بزازند و متناقصه بگذارد منتهی تمام دارائی ملکی را نکنیم و اجازه دادیم قسمتی از دارائی ملکیت را بدون مراجعه بامجلس حق داشته باشد مطابق ماده بیست و سوم قانون معاصبات عمومی بزازند بگذارد و بفرشود.

در صورتیکه ظاهر اصل بیست و دوم قانون اساسی این بود که آن قسمت را هم حق ندارد.

ولی مادر آن وقت در واقع يك شبهه تفسیری کردیم و گفتیم نظر قانونگذار این بوده است که املاک قابل انتقال نیست زیرا در آن وقت دولت آمد و پیشنهادی برای فروش چایارخانه سنان و دامغان کرد و چندین جلسه وقت مجلس اشغال شد و پیش نهادت و مذاکرات زیاد شد که آبا چایارخانه را بفرشویم بهتر است یا بفرشویم؟ بعد از اینکه حساب کردیم دیدیم قیمت وقت مجلس که صرف اینکار شده چندین برابر قیمت اصل چایارخانه بوده است و بالاخره آن شخصی هم که مشتری بود از بی ترتیب و آنچه هم منظور خرابه افتاده است بنده تصور کردم این لایحه که آورده اند این کلیاتی را که میگویند ما حق داریم بدهد و واگذار کنیم.

هم چنین اشتباه دیگری که بنده کرده بودم و يك عده دیگری از آقایان هم همین اشتباه را فرموده بودند این بود که نوشته بود مثل کنترات مستخدمین خارجی است ولی امروز مثلاگر شدیم و در این قسمت دوم هم که گفتیم باید بامجلس بیاید يك پیشنهادی هم بنده بعضی از آقایان تقدیم کردیم که ماده اولش اصلاح شود حالا اگر اصلاح شود که بنده هم موافق و نظر بام را در ماده شش می کنم والا بنا اینکه تذکره داده شد که برخلاف اصل بیست و چهار قانون اساسی است و يك وکیل گفت این برخلاف قانون اساسی است.

بنده بنده تفسیر لازم دارد و باید اول تفسیر کنیم که آیا مخالفت با قانون اساسی است یا موافق است و باید ابتدا تفسیر تفسیر معنی شود و بعد داخل در مذاکره شویم والا پس از اینکه بتوانیم در مقام ریاست فرمودند برخلاف قانون اساسی است و بنده هم فوراً جزء دستور شود من نمی دانم این رأی که میبهم بعنوان تفسیر آن ماده است یا موافق یا مخالف است؟ این است که بنده با آن ترتیب مخالفت و اگر قبلاً سابقه در مجلس بگذاردیم در آتیچه دچار اشکالات خواهیم شد و بنده مطالب اصلی را با فرعی مخلوط کرد چون غالباً در اشتباه می افتیم برای اینکه يك وقت بنده فکر را حاضر میکنم که بنده معنی قانون اساسی چیست؟ ولی يك وقت خیال این است که بلایچه چراغ برق رأی بدهم و اگر این پیشنهاد را ماقبول کنیم که این ماده اصلاح شود در آتیچه دچار اشکالاتی نخواهیم شد یعنی ماده اول اینطور نوشته شود که کنترات اشخاص یا کمیاتی هابا موسساتی که می خواهند امتیاز بگیرند با شرایط معینه باید بامجلس بیاید.

آن وقت این ترتیب هیچ اشکالی ندارد و در آن صورت بنده هم اعتراض ندارم.

اگر آقای وزیر فوائد عامه تصور میکنند که این ترتیب نتیجه عملی دارد و کمتر وقت مجلس را اشغال میکند بنده نیست والا بنظر بنده هیچ نتیجه از گذراندن این چند ماده هم نخواهد بود.

وزیر فوائد عامه - بنده تصور میکنم که خیالها را بنده قبلاً تأمین کرده ام و در همان ماده اول که مطرح میشود البته پیشنهاد میکنند در آنچه اصلاح میکنیم که امتیازی که داده میشود مواد اصلی آن امتیاز نام مطابق این قانون است ولی جزئیات آن از قبیل هیوت صاحب امتیاز و غیره باید بامجلس بیاید.

اما اینکه برسدند که آیا در این صورت قانیده دارد یا نه البته مسلم است مثلا برای ۲۰ شهر که تقاضای امتیاز چراغ برق شده است بنده میبهم اینکار را بفرشویم و رأی بفرشویم حالا در تحت يك اصول کلی برای تمام آنها تصویب میکنیم و بعد برای هر یکی دو ماده بامجلس می آوریم که مذاکره زیاد لازم نداشته باشد و البته چون مواد کمتر است و مذاکره کمتر میشود وقت مجلس هم کمتر صرف خواهد شد.

رئیس - آقای شیروانی شیروانی - موافقم

رئیس - آقای دکتر آقایان دکتر آقایان موافقم

رئیس - مخالفتی ندارد.

(گفتند - خیر)

رئیس - رأی گرفته میشود پرورد در شور در مواد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد مادامول (شرح آتی خوانند شد)

ماده اول - مدت امتیاز بیش از ۲۵ سال نخواهد بود.

رئیس - ماده واحده در آخر باید اصلاح شود پیشنهادی هم نسبت به همین ماده واحده کرده اند که بعرض مجلس میرسد.

(شرح ذیل خوانند شد)

پیشنهاد آقای افسر

ماده واحده - وزارت فلاح و تجارت و فوائد عامه مجاز است که شرایط جزئیه امتیاز انحصاری چراغ برق را در شهرها بهر يك از اتباع داخله یا شرکت ها و موسساتی که دارای تربیت ایران باشند بر طبق قرارداد ذیل واگذار نماید.

هویت اشخاص یا شرکتها و موسساتی که طالب امتیازند و همچنین سایر شرایط که خارج از ماده گناه ذیل است باید بتصویب مجلس برسد.

رئیس - در موقعش باید مذاکره شود. مسأله اول مطرح است آقای حائری زاده مخالفند؟

حائری زاده - بلی

رئیس - بفرمائید

حائری زاده - بنده اظهار می خواهم عرض کنم که مغلفه من از حیثی است که جلوگیری نیست.

بلکه من با آن مخالفین هم مخالفم و سوای آن که در مجلس هست و مخصوصاً در اصل ۲۲ قانون اساسی تصریح دارد میگوید:

بقریب مزایده و مناقصه بفرود و اگر این کار را بپذیریم آنگاه هم روزها معاملات کوچک و جزئی را دولت می آورد مجلس و مجلس هم مجبور بود در آن تعقیقات و مذاکرات بنماید و این امتیازاتی که در این قانون اساسی نوشته شده بدیهی است همیشه ما نظرمان این بوده است (حالا هم همان نظر را داریم) که اگر اتباع داخلی خواسته باشند یک عملیات اقتصادی بکنند مجلس ها و دولت ها با یک شرف و شوق می پذیرند و این یک چیزی نیست که قابل تردید باشد.

آزوزی هم که قانون اساسی نوشته شده همین نظر را داشته اند چون امتیازات داخلی چندین مورد توجه نیست مگر اینکه داخل یک برده باشد از برای خارجه از این جهت بود که گفتند باید مجلس شورایی در این قضا با کاملت نماید و این قانونی که تنظیم شده اند واحد صراحت دارد که باید طرف داخلی باشد و بهیچ شکلی انتقال بخارجه پیدا نکند و آن نظر اصلی را نماند می کنند و هیچ اشکالی در بین نیست.

بنده از آقای وزیر فواید عامه تقاضائی که داشته ام این بود البته این لایحه خیلی خوب است ولی نه برای امروز زیرا امروز آخراً مجلس است و کارهای مهم زیاد داریم و باضافه بودجه نگذشته است و اگر بجای یکی دو فقره لایحه دیگر بجای می آمد و ما در مذاکره آن ها داخل میشدیم خیلی بهتر بود.

حالا هم ما این اعتراض را نمیتوانیم به آقای وزیر فواید عامه بکنیم زیرا این لایحه مدتی است تقام شده ولی در مجلس بواسطه اینکه کم کم کارهای دیگری که پیش آمد این کار عقب افتاد و به مجلس نماند تا امروز ولی امروز که ما کارهای فوری و آنی فوری داریم مقتضی نبود که این لایحه مطرح شود و این لایحه را مجلس های بعد که می آیند خیلی بهتر می توانند با مطالعه و دقت های لازم درش مذاکره کنند ولی در این وقت بانگهی وقت مقتضی نیست که ما داخل در مذاکره این لایحه طلب شویم از این جهت است که بنده مخالفم

رئیس - آقای گلزونی (اجازه)

گلزونی - آقا فرمودند با جوانین که لایحه همه هست و اردش در مذاکره این لایحه مورد ندارد ضیق وقت اجازه نمی دهد که ما داخل در این موضوع شویم از این جهت مخالفم

در صورتی که این لایحه بکفایتی است که برای امتیاز چراغ برق در کلیه مملکت میگذرد و در حقیقت رفع مزاحمت از مجلس میکند نسبت به آنچه شاید چندین

تقاضا هم از طرف اشخاص متمد و از وزارت فواید عامه شده که امتیاز انحصاری چراغ برق را خواسته اند و مدتها است که تقاضا کنندگان معطل مانده اند و دولت هم وقت ندارد که این تقاضاها را جدا جدا بپسندد و باورد و اجازه بگیرد.

اینست که در تحت چند ماده از مجلس اجازه می خواهد که با اشخاص معینی این امتیازات را بدهد.

که همیشه کارخانه خود را بطوری نگاه دارد که تعطیلی در روشنائی حوزه امتیاز بواسطه تصور صاحب امتیاز تعطیلی حاصل شود در صورتی که تعطیل مزبور از سی شب رسال تجاوز نماید امتیاز از درجه اعتبار ساقط خواهد بود در صورتیکه تعطیل کمتر از سی شب باشد برای هر یک شب تعطیل صاحب امتیاز باید دولت مجازا به عجز امتیاز چراغ بدهد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - عرضی ندارم جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - ماده پنجم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده پنجم - صاحب امتیاز ملزم است که تمام با امضاء و مبادله امتیاز نامه معادل صدی و پنجاه سکه برای خرید کارخانه لازم است در تجارتخانه معتبری که وزارت مالیه تصدیق نماید بودیه بگذارد و حق ندارد مبلغ مزبور را مأخوذ نماید مگر اینکه کارخانه را دائر کند چنانچه در رأس مودعین کارخانه تاسیس نشده باشد علاوه بر آنکه امتیاز ملغی است و دیه مزبور نیز متعلق بدوات خواهد بود

تصرفه - صاحب امتیاز میتواند بجای امانت گذاردن وجه نقد ضامن معتبری که وزارت مالیه تصدیق کند معرفی نماید ضامن باید مقبل شود در صورت عدم تاسیس کارخانه در مدت معینی وجه مقرر را کارسازی نماید.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده حالا این را به آقایان عرض کردم اینجا نوشته است تصور ممکن است یک وقتی برق بزود و از این برود اینجا باید تصدیق نوشته شوده صورت مخیر - اولاً ممکن است پیش نهاد بفرمائید و علاوه در این جامع تصور صورت و چون ممکن است اساساً یک کارخانه کوچک بیاورد و بگوید من بیش از این نمیتوانم چراغ روشن کنم این تصور است نه تصدیق زیرا تصدیق نکرده کارخانه را آورد ولی کوچک است و نمیتواند ده هزار چراغ برق بدهد و ممکن است پنجاه هزار چراغ بدهد و بگوید ماشین من کوچک است و بیش از این نمیتوانم چراغ بدهد.

بنابر این شما پیشنهاد خودتان را بدهید بکمیسیون ارسال میشود و در آنجا اگر لازم بود اصلاح میشود

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای دکتر آقا سید رسیده است بکمیسیون ارسال میشود.

ماده چهارم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - چنانچه متنها تا مدت دو سال بعد از تاریخ اعطای امتیاز کارخانه چراغ برق دائر نشده باشد امتیاز از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - بنده عقیده ام این است باید عبارت (اعطای امتیاز) برداشته شود نوشته شود (رسید امتیاز) یعنی وقتی که هویت آن شخص در مجلس بیاید و تصویب شود زیرا ممکن است اعطای امتیاز امروز بشود ولی هویتش بعد از دو سال بیاید بپسندد و امتیازش

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده متأسفانه از حکمی که همین می شود خیلی وحشت دارم برای اینکه بنده یک وقت ندیدم که رأی بنفع دولت یا مملکت بدهند این است که پیشنهاد می کنم تا شورای دولتی تشکیل شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده متأسفانه از حکمی که همین می شود خیلی وحشت دارم برای اینکه بنده یک وقت ندیدم که رأی بنفع دولت یا مملکت بدهند این است که پیشنهاد می کنم تا شورای دولتی تشکیل شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده متأسفانه از حکمی که همین می شود خیلی وحشت دارم برای اینکه بنده یک وقت ندیدم که رأی بنفع دولت یا مملکت بدهند این است که پیشنهاد می کنم تا شورای دولتی تشکیل شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده متأسفانه از حکمی که همین می شود خیلی وحشت دارم برای اینکه بنده یک وقت ندیدم که رأی بنفع دولت یا مملکت بدهند این است که پیشنهاد می کنم تا شورای دولتی تشکیل شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم تذکر بدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

زهم- در دستور مرض دارم
رئیس- آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب- لایحه را که وزیر داخله
برای زیادتی و کلا آورده بود یکی راجع
به بندرتنگه بود یکی هم راجع به کلدانی
هابندرتنگه بگوش بندنه خورد.
رئیس- راجع به بندرتنگه شفاها
اظهار کردند که عقیده دارند برای آنجا هم
یک نفر معین شود. نسبت بصورت مجلس
اعتراضی نیست؟
(اظهاری نشد)
رئیس- صورت مجلس تصویب
شد.
جمعی از نمایندگان- دستور.
دکتر محمدخان مصدق- بنده قبل از
دستور یک مرضی دارم.
رئیس- آقا دکتر محمدخان مصدق
(اجازه)
دکتر محمد خان مصدق- مدرک
مذاکرته که بنده نسبت بجواهر نفت در جلسه
قبل نمود فقط صحبت هائی بود که در خود
مجلس بین نمایندگان محترم در اطراف
قضا می شد.
چون بنده مطمئن کاملی به مسووعات
نداشته و بدو موضوع هم فوق العاده اهمیت
می دادم خواستم مذاکرات خود را روی
شوا بقرار بدم تا آقای وزیر فواید عامه
خودشان حقایق را برای اطلاع آقایان
نمایندگان محترم و بنده بفراهمند تا اینکه
بالاخره بمذاکرات جلسه قبل منتهی گردید
و همان فرمایشات ایشان بنده را کاملاً متقاعد
نمود.
ولی در روز مدار کی دست بنده رسیده
که حقایق را کامل روشن می نماید واصل
قضیه این است که در شهر صفر ۱۲۹۷
هجری فرمانی راجع به چند فقره معادن
سمنان و دامغان از قبیل سرب ذوقال سنک
و مس - و گوگرد و نفت کویر خورین
بملکیت حاج علی اکبر امین معادن صادر
می شود که تا ده سال از مالیت معادن
و بعد یک عشر از منافع آن ها را بدولت
بپردازد.
این است سواد فرمان. (ارائه نمودند)
و در سیزده سال قبل یعنی ۱۲۴۱ هجری
اعلانی از طرف وزارت فواید عامه مطبوع
و منتشر شده است که این عین اعلان است. بنده
می توانم!
اعلان رسمی با مهر وزارت فواید
عامه- چون اغلب فرامین که در باره
استخراج معادن و تأسیس کارخانجات و طرق
و شوارع و امتیاز باره منابع وغیره رسیده
است.
در هیچ يك از وزارت خانه مربوطه
ثبت و سواد ندارد.
باین جهت ممکن است در مورد بعضی
امتیازات در آتی زحمات و مشکلاتی برای

اولیای دولت و صاحبان امتیاز توارید
شود.
علیهذا بموجب این اعلان بموجب
اخطار می شود که از تاریخ اول صحت ۱۲۴۱
تا دوامه برای سکنه طهران و چهارماه
پساکتین سایر ولایات مهلت داده میشود که
در ظرف این مدت هر کس هر فرمان امتیاز
نامه دستخط بهر شکل و در هر خصوص
داشته باشد با اطلاع وثبت وزارت فواید
عامه برساند هر گاه تا انقضای مدت مهینه
در این باب تاسامع و غفلت شد و از طرف
دولت امتیازات و اختصاصاتی اعطا گردید
هیچکس حق نخواهد داشت
که بموجب فرمانین دستخط ها و احکامی
که ارائه نکرده حق تقدیر برای خود فرض
و ادعا نماید (از طرف وزارت معادن) و
بنده در چهاردهم ذی حجه سنه ۱۲۲۵ تصویب
نامه بعنوان قانون موقتی معادن در کابینه
مرحوم علاء السلطنه صادر میشود که ماده
پانزدهم آن از این قرار است.
ماده پانزدهم- هر گاه صاحب امتیازش
ماده بدون عایق فوق العاده در معدنی کار کرد
دولت میتواند امتیاز را از او سلب نماید
ولو اینکه اقساط مالیاتی را تمیز تایید داشته
باشد.
خلاصه اینکه فرمان حاج علی اکبر
امین معاون اگر صحیح و بی عیب هم
باشد.
(همه بین نمایندگان)
دکتر محمد خان مصدق- مرض کردم
اگر تأمل بفرمائید.
اگر صحیح بی عیب هم باشد بواسطه
اعلان دولت و تصویب نامه دیت و وزراء
از درجه اعتبار ساقط است زیرا معدن کار
شده و نه تا اول اسد ۱۲۳۱ هجری
که اعلان وزارت فواید عامه برای ثبت
معادن معین نموده فرمان مزبور ثبت رسیده
است و بعد در دو سال قبل یعنی در ۲۱ صحت
۱۳۰۲ که ظاهر آن با وزارت فواید عامه
آقای حاج عزالمالک مصادف بوده است
قطعاً عرض نمیکنم.
برای اینکه اگر آقای حاج عزالمالک
در این تاریخ بمجلس می آمدند و از چنین
اعلان مرضی اطلاع خودشان تکذیب فرمایند
وزارت مزبور به اعلانی صادر می کند که
هر کس فرمان واستنادی دارد باید در وزارت
فواید عامه ثبت نماید
از هفتم سرطان ۱۳۰۳ که مصادف
با کفالت آقای مشارالدوله است فرمان
ملکیت حاج علی اکبر امین معادن در
وزارت مزبور ثبت می شود.
(همه بین نمایندگان)
طهرانی و کارزونی غلط است
دکتر مصدق- در صورتی که همین
فرمان را متعاقب اعلان ۱۲۴۱ هجری در
وزارت فواید عامه که برای ثبت ارائه نموده
بوده وزارت مزبور به جهانی که بنده نمی

خواهم عرض کنم قبول نکرد و از ثبت آن
امتناع نموده است
خلاصه اینکه بعد از ثبت معدن نفت
بمعاون اجاره بچند نفر انتقال یافته و اخیراً
شرکتی بنام شرکت نفت خورین با سرمایه
پنج میلیون تومان که اساس نامه شرکت
مزبور.
اگر صحیح باشد) بموجب اطلاع
که بنده رسیده است شرکاء با مشورت
آقای داور قبل از وزارتشان تهیه شده و
بر طبق مقررات قانون تجارتی که اخیراً
از مجلس شورای ملی گذشته است در اداره
ثبت اسناد طهران به ثبت رسیده و مبلغ دو
هزار و پانصد تومان هم اداره مزبور بابت
حق تمبر پرداخته اند و هر یک از این فقرات
که آقای وزیر فواید عامه بادلیل تکذیب
فرمایند آتی که بنده مابین صحیح است
خلاصه فلان بنده خواب نیستم و بیادرم
چهار نفی نیست رجاها است.
معین نیست و معادن است. امتیاز نیست و
مالکیت است زیرا فرق امتیاز و مالکیت این
است که امتیاز معدود بزمان است و مالکیت
محدود بزمان نیست و اگر امتیاز این معادن
هم در موقع دادن امتیاز معادن صحاح شالی
بکسی داد شود
منتهی بیش از صدی ده که در فرمان
نوشته اند هاید میگردد.
در نتیجه مرض آقایان محترم میرسانم
که تا این درجه وظیفه یک ایرانی است که
اگر وکیل هم نباشد از منافعه وطن خودش
دفاع نماید.
(غالب نمایندگان صحیح است)
ولی برای آسایش خود بنام مقدسات
عالم قسم یاد می کنم که دیگر در این
موضوع عملاً و کتباً اقدامی نکنم و چون
ملکیت صاحب دارد البته هر چه را که دولت
و مجلس صلاح میدانند خواهند فرمود.
سزاد فرمان و اعلان وزارت فواید
عامه را هم بفرمایند تقسیم می نمایم.
آقا سید یعقوب- کار غلطی کرده اند
باسانی- اجازه میفرمایند بنده اطلاعاتی
دارم راجع باین قضیه عرض کنم.
رئیس- این موضوع مطرح نیست.
پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب راجع به
دستور.
(شرح آتی قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون
بوده راجع بورتعاج علی بامقدم بر سایر
آقا میرزا شهاب- یک رأی در مجلس
رایج بوده حاج عالی با یاد شده ذی مجهداً
یک لایحه از طرف دولت بعنوان اصلاح
آن رسیده و کمیسیون بوده راجع اصلاح
بر نفع دولت است و بصورت دو ماده در آمده
و بمجلس تقدیم شده و مذاکره زیاد هم
ندارد.
مختصر مذاکره دارد اگر رأی داده

شود هم یک وقت تغییر و بیچاره آسودیده بشوند
و هم در آینه نغمی برای دولت خواهد داشت
برای اینکه ماده که قبلاً گذشته است
مشمول قانون وظایف نیست این ماده که
حالا تنظیم شده است و آنجا رأی داده
میشود این مستوری را هم مشمول قانون
وظایف میکنند که بماده ۱۰۱ سال قطع خواهد
شد.
رئیس- آقای حاجری زاده
(اجازه)
حاجری زاده- بنده با پیشنهاد آقا
میرزا شهاب موافقم که در جلسه آتی به جزء دستور
شود.
اگر بنا باشد هر روز دستور راهرض
کنیم یک مدت مدیدی وقت ماصرف تعیین
حق تمبر پرداخته اند و هر یک از این فقرات
که آقای وزیر فواید عامه بادلیل تکذیب
فرمایند آتی که بنده مابین صحیح است
خلاصه فلان بنده خواب نیستم و بیادرم
چهار نفی نیست رجاها است.
معین نیست و معادن است. امتیاز نیست و
مالکیت است زیرا فرق امتیاز و مالکیت این
است که امتیاز معدود بزمان است و مالکیت
محدود بزمان نیست و اگر امتیاز این معادن
هم در موقع دادن امتیاز معادن صحاح شالی
بکسی داد شود
منتهی بیش از صدی ده که در فرمان
نوشته اند هاید میگردد.
در نتیجه مرض آقایان محترم میرسانم
که تا این درجه وظیفه یک ایرانی است که
اگر وکیل هم نباشد از منافعه وطن خودش
دفاع نماید.
(غالب نمایندگان صحیح است)
ولی برای آسایش خود بنام مقدسات
عالم قسم یاد می کنم که دیگر در این
موضوع عملاً و کتباً اقدامی نکنم و چون
ملکیت صاحب دارد البته هر چه را که دولت
و مجلس صلاح میدانند خواهند فرمود.
سزاد فرمان و اعلان وزارت فواید
عامه را هم بفرمایند تقسیم می نمایم.
آقا سید یعقوب- کار غلطی کرده اند
باسانی- اجازه میفرمایند بنده اطلاعاتی
دارم راجع باین قضیه عرض کنم.
رئیس- این موضوع مطرح نیست.
پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب راجع به
دستور.
(شرح آتی قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون
بوده راجع بورتعاج علی بامقدم بر سایر
آقا میرزا شهاب- یک رأی در مجلس
رایج بوده حاج عالی با یاد شده ذی مجهداً
یک لایحه از طرف دولت بعنوان اصلاح
آن رسیده و کمیسیون بوده راجع اصلاح
بر نفع دولت است و بصورت دو ماده در آمده
و بمجلس تقدیم شده و مذاکره زیاد هم
ندارد.
مختصر مذاکره دارد اگر رأی داده

رئیس- آقای دکتر آقابان
دکتر آقابان- موافقم
رئیس- مخالفی ندارم؟
(گفته شد خیر)
رئیس- رأی می گیریم بماده اول
آقابانی که موافقت نیام فرمایند
(اغلب برخاستند)
رئیس- تصویب شده ماده دوم
(بعضی سابق خوانده شد)
رئیس- مخالفی ندارم
بعضی از نمایندگان- خیر
رئیس- رأی میگیریم بماده دوم
آقابان موافقت نیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)
رئیس- تصویب شد شور در کلیات
است مخالفی
نماید؟
(مخالفی نبود)
رئیس- رأی میگیریم با و وقت نسبت
باین قانون که مشتمل بر دو ماده است
(اخذ آراء بعمل آمد)
رئیس- اخذ آراء رأی تمام شد
استخراج آراء بعمل آمده نتیجه
اینطور حاصل شد
عده حضار ۹۲
ورقه سفید علامت قبول ۶۰ ورقه
ورقه کبود علامت رد ۲
رئیس- عده حضار ۹۲ با اکثریت
۶۰ رأی تصویب شد.
اسامی موافقتین- فتح الله میرزا هرمزی
میرزا علی خان شطیپی- ارباب کبیسرو
میرزا عبدالله خان مستند- بجی زنگنه
آقا سید کاظم یزدی- کی اسفوان
آقا شیخ جلال- آقا سید ابوالفتح
محمد هاشم میرزا- اسمعیل خان قشقائی
محمد تقی خان اسعد- میرزا جواد خان
خوشی- یاسانی- سهراب خان ساکینیان
میرزا حبیب الله خان کمالوند- سیف الله
خان اسکندری- میرزا عبدالحمید صدر
میرزا زین العابدین رهنا- اشکر- ناصر
ندامانی- آقا شیخ هادی طاهری
میرزا بدالله خان- میرزا محمود خان
وحید- رضا خان انشاز- میرزا عبد-
العزيز مفتی- میرزا ابراهیم خان- سهراب
زاده- سید علاء الدین بهجائی- میرزا
آقاخان دیوان پیگی- حبیب الله خان
شاذلو- میرزا محمدخان مظفری- میرزا
مهديخان زاهدی- آقا سید یعقوب
شیخ محمد علی طهرانی- دکتر ضیائی
همن انقلاب- دکتر امیر خان اهلم-
دست فیب- سلیم ایزدی- آقا رضا
خان مهدوی- امیر حسینخان بختیاری
صدرائی- روحی- دکتر حسینخان
بهرامی- محمد ولی خان اسدی- اکبر
میرزا- شیروانی- میرزا محمد نجات-
حسنعلی خان فرمند- شیخ الاسلام ملایری
حاج سید عبدالملی طباطبائی دیبا- دکتر

آقایان- آشتیانی- میرزا محمد تقی
ذوالقدر- فرج الله خان کردستانی آصف
میرزا حسینخان اسفندیاری- سلطان
ابراهیم خان انضوی- آقا رضا تجدد
میرزا سید حسن کاشانی- هابیم-
اسامی مخالفین- آقابان حاج آقا
اسمعیل عراقی- الموتی-
رئیس- پیشنهاد جمعی از آقایان
راجع بدستور
(بشرح ذیل قرائت شد)
اعضا کنندگان ذیل پیشنهاد میکنند
که قانون استخدام مستخدمین مجلس جزء
دستور امروز شود (سلطانی- دست فیب-
شیروانی- هاشم آشتیانی- علی رضا
الحسینی)
رئیس- آقای دست فیب
(اجازه)
دست فیب- البته چون مدت کمی
برای مجلس بمقدیم شخص بنده باقی است
مطلب مهمتری که هست آنها باید جزو
دستور شود و بنده از نقطه نظر اینکه مدتی
است قانون استخدام مستخدمین مجلس از
کمیسیون گذشته و خبرش هم داده شده
بایستی علی ای تقدیر یک تکلیفی برای
مستخدمین معین کرد که بعد از آن حکه
مجلس تمام شد عرض نمیکنم حقوق نمی
گیرند میگیرند
ولی تکلیف قطعیش باید معین شود
باصلاح وقتی اینجا تکلیف قطعیش
معین شود بهتر است از این که بیرون تکلیف
قطعیش معین شود
مستخدمین اینجا مقدم هستند که
تکلیف قطعیشان معین شود تا سایر جاهها
باین جهت عقیده بنده این است که اول این
مسئله جزء دستور شود
رئیس- آقای حاجری زاده
(اجازه)
حاجری زاده- بنده مخالف نیستم با
این پیشنهاد که این مسئله جزو دستور شود
ولی آقایان ملاحظه بفرمایند اعضای که
بای این وره هست یوسف عدل است و
آقای قائم مقام مغیر کمیسیون امروز حضور
ندارند و اگر آقایان موافقت بفرمایند که
جزو دستور جلسه آتی باشد بهتر است و
تمام قضایائی که جزو دستور شده است در
رایزتهائی که داده شده از مسائل مهمی بوده
دولت از مجلس خواسته
این بدبختیائی هم که دو سال است در
مجلس متحصن هستند باید تکلیفشان معین
شود
راجع بتأدی قروض دولتی لایحه آمده
و رایزرتش هم مدتی دردست آقایان هست
و چندین دفعه هم جزو دستور شده امروز هم
جزو دستور هست آیا انصاف است که این
مسئله از دستور خارج شود و آن لایحه را
که معبرش هم حضور ندارد جزو دستور
بکنیم

جمعی از نمایندگان- مغیر حاضر
است.
رئیس- رأی گرفته می شود باین
پیشنهاد
دست فیب- سوء تفاهم شده اجازه
میفرمایند
رئیس- سوء تفاهم نیست خودشان
مقتاعد شدند لازم نیست هر چیز را تکرار
کنیم رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایانی
که موافقت قیام فرمایند
(غالب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس- تصویب شد- خبر کمیسیون
تجدید نظر در نظامنامه داخلی مجلس
شورای ملی راجع به قانون استخدام
مستخدمین مجلس شورای ملی- ماده
اول
(بشرح آتی قرائت شد)
ماده اول خدمت رسمی اداری در
مجلس شورای ملی عبارتست از داشتن
شغل ثابتی که بر حسب شرایط این
قانون و بموجب حکم رسمی داده
میشود
رئیس- کسی اجازه نخواسته است؟
یک نفر از نمایندگان- پیشنهادی
شده است
رئیس- حواس بنده جمع است
پیشنهادی راجع بماده اول رسیده قرائت
میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
اعضا و اجزای اداری مجلس شورای
ملی از مستخدمین رسمی ملکیت
تأصویب قانون مخصوص مشمول مواد ۱۶۸
۲۳۳ و ۲۳۸ قانون استخدام کشوری
خواهند بود
تیسر- آخرین ارتقاء رتبه اعضاء و
اجزای اداری مجلس مادامی که در مجلس
سمت استخدام دارند از حدود رتبه ۷ ممرحه
در ماده (۱۵) قانون استخدام کشوری تجاوز
نخواهند نمود
رئیس- آقای ارباب کبیسرو
(اجازه)
ارباب کبیسرو- نظر بر آنکه امردر
مجلس شورای ملی و نبودن وقت از حاصل
شدن مقصود مباشرین در نظر گرفتند که
برای تسهیل امر و اینکه تمامی آن قسمتهائی
که ممکن است حقوق مستخدمین مجلس را
تا وقتی که قانون مفصلی برای آنها بگذرد و
محفوظ بدارد و مطابق هم با قانون بکنند یک موادی
معین شود
از این جهت این مواد پنجگانه را
پیشنهاد کردند که از نظر ریاست محترم هم
گذشت از نظر آقای مغیر هم گذراندیم که
در صورت موافقت مجلس هم همین مواد
فعلاً تصویب شود که وقت ضایع نشود
یعنی وقت صرف کارهای لازم دیگر بشود
تا موقع بدست بیاید که یک قانون مخصوصی
در دوره آتی نوشته شود این بود نظر مباشرین

و این پیشنهاد را تقدیم کردیم
رئیس- آقای مغیر
شیروانی مغیر- يك موادی از این
چند ماده که پیشنهاد شده است برای بنده
فرستاده اند برای اینکه همانطور که آقای
ارباب توضیح دادند وقت مجلس تضییع
نشد و زودتر تکلیف مستخدمین مجلس تمام
شود در صورتیکه مانع نظامنامه نداشته باشد
بنده قبول میکنم
رئیس- مانع نظامنامه که ندارد ماده
پیشنهادی است در صورتی که کمیسیون موافق
باشد میتواند قبول کند آقای کارزونی
فرمایشی دارد
کارزونی- بنده عضو کمیسیون نیستم
رئیس- آقای یاسانی
(اجازه)
یاسانی- بنده اجازه نخواستم
رئیس- آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)
آقا سید یعقوب- بنده از این بیاناتی که
آقای ارباب فرمودند...
رئیس- شما عضو کمیسیون هستید؟
آقا سید یعقوب- کمیسیون فوق العاده
است- کمیسیون رسمی نیست
رئیس- در نظامنامه فوق گذاشته
نشده است است بین کمیسیون فوق العاده و غیره
فوق العاده- کمیسیونی که مجلس باورای
بدهد رسمی است
کارزونی- بمنزله ماده اصلی است
رئیس- رأی گرفته می شود به ماده
اول پیشنهاد یک مرتبه دیگر قرائت میشود
و رأی میگیریم
آقا سید یعقوب- موادش را نمیانم
چیست؟
رئیس- بی اجازه صحبت نکنید اجازه
بگیرید حرف بزنید
(ماده اول پیشنهاد بشرح گذشته
قرائت شد)
رئیس- رأی گرفته می شود باین
ماده
حاجری زاده- اجازه میفرمائید
رئیس بفرمائید
حاجری زاده- چون مغیر کمیسیون
این ماده را قبول نکردند و بمنزله
ماده اصلی است اگر اجازه می
فرمائید موافق و مخالف درش صحبت
بکنند
رئیس- مذاکره کافی شده
است
حاجری زاده- ماده عوض شده است
رئیس- عوض در صورتی است که برود
به کمیسیون و ثانیاً راپرت جدید بیاید آن
هم در صورتی است که قبایل توجه شود
ارجاع به کمیسیون شود و الا ماده اصلاح
فرق نمی کند رأی گرفته میشود باین ماده
آقابانی که تصویب می کنند قیام
فرمایند

(اکثر قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شده - ماده دوم خبر
 کمیسیون دیگر مورد ندارد ماده دوم این
 پیشنهاد قرائت میشود
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده دوم - میزان حد اقل رتبه اول
 خدمت برطبق قانون بودجه مجلس در هر
 سال معین میشود
 رئیس - بجای ماده چهارم این
 رایزرت است ماده چهارم هم مرض مجلس
 میرسد
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده - چهارم - مقرری مستخدمین
 اداری مجلس بتناسب ذیل معین می
 شود
 (۱) به تعیین بودجه مملکتی
 (۲) مقرری مادون
 باضافه ثلث اصل (۳) مقرری مادون باضافه
 ثلث اصل (۴) مقرری مادون باضافه نصف
 اصل (۵) مقرری مادون باضافه سه ربع
 اصل (۱) طبقه چهارم مقرری مادون باضافه
 دو ثلث اصل طبقه سوم مقرری مادون
 باضافه دو ثلث اصل طبقه اول
 باضافه دو ثلث اصل طبقه اول
 مقرری مادون باضافه يك مقابل اصل -
 تبصره - در صورتیکه تا آخر فروردین
 ماه اقل حقوق بودجه مملکتی بتصویب
 مجلس نرسیده باشد اقل حقوق سال قبل
 بطور علی الحساب مأخذ تعیین و پرداخت
 حقوق اعضاء اداری مجلس شورای ملی
 قرار داده خواهد شد
 رئیس آقای یاسائی
 (اجازه)
 یاسائی - بنده متأسفانه امروز اینطور
 که راجع باین قانون پیش آمدن که ملتفت
 نشده ام چه شد می نویسد
 قانون مخصوصی برای مستخدمین
 اداری مجلس بگذرد فلان ماده و فلان ماده
 از قانون استخدام کشوری برای مستخدمین
 اداری مجلس قبول میشود
 آنوقت ماده ۱۶ را می خوانند بعد
 باز يك تبصره اضافه می شود که در قانون
 استخدام کشوری نیست بهرجهت اگر
 قانون مخصوص بعد می خواهیم بگذرانیم
 پس این رایزرت کمیسیون را باید کنار
 گذاشت و اگر این قانون باید بگذرد که
 ماده باده باید مطرح شود پس آن ماده
 که رأی دادید که بعد بوجه قانون مخصوص
 چیست؟ بنده که نفهمیدم !! مگر اینکه يك
 کسی توضیح بدهد بنده ملتفت شوم
 مقرر - اصل موضوع این است که
 می خواهیم در این آخر مجلس اعضاء و
 اجزاء مستخدمین مجلس بلانگلیف نباشند
 یعنی مثل تمام کارکن های این مملکت
 که يك قوانینی حقوق و رتبه و مزایای
 آنها را محفوظ می دارد اجزاء مجلس هم
 از این حقوق و مزایا بهره مند شوند

در اینجا دیدیم اگر بخواهیم شور
 دوم اصل خود قانون استخدام مستخدمین
 مجلس را مطرح قرار بدهیم ممکن است
 چندروز وقت مجلس را که مایل کارهای
 مهم داریم بگیرد و باین جهت آقایان موافقت
 نکنند که جزء دستور شود
 چنانچه خود ندهم و چند روز نمایندگان
 در این چند روزه پیشنهاداتی کردیم و
 مجلس پذیرفت و رأی داده نشد که جزء
 دستور شود در خارج کلیه مذاکراتی با
 آقایان مباشرین و مقام ریاست و چند
 نفر از نمایندگان در این باب کردیم که
 يك راه قانونی پیدا کنیم که از حدود
 مقررات نظامنامه و نظامات داخلی مجلس
 منحرف نشده باشیم ضمناً يك تکلیفی هم
 برای مستخدمین مجلس تا افتتاح دوره ششم
 معلوم کرده باشیم که يك قانونی حقوق
 اینها را محفوظ بدارند تا يك مجلس بر دامن
 پیدا کنیم و اصل قانون خودشان را بگذرانیم
 و برای اینکه این موضوع همان نظامنامه
 تطبیق کند وقت مجلس هم گرفته نشود
 در خارج اینطور قرار شد که اصل قانون
 مطابق نظامنامه مطرح شود
 برای اینکه همانطور که فرمودند
 ما این را اگر بخواهیم يك چیز تازه قرار
 بدهیم باید طبع و نشر شود و شور اول و
 شور دوم بشود و به کمیسیون برود و اوقات
 مجلس را بگیرد
 بنا بر این اصل قانون که حالا شور
 دومش است مطرح میشود و این چند ماده
 را مقرر کمیسیون بعنوان پیشنهاد از طرف
 کمیسیون قبول میکنند که مطابق نظامنامه
 رفتار شده باشد و هم تکلیف مستخدمین
 معین شده باشد تا بعد يك فرصتی دست
 بیاید و بتوانیم يك قانون بهتری بگذرانیم
 ولی در همین پیشنهاد هم اگر آقایان
 نظریاتی داشته باشند و کلیاتش را بخواهند
 تغییر دهند ممکن است که بنده قبول کنم
 حالا لازم نیست که حین همین عباراتی که
 نوشته شده باشد عبارتش را اصلاح بکنند
 بنده هم ممکن است قبول کنم
 رئیس - آقای دست غیب
 (اجازه)
 دست غیب - موافقم
 رئیس - با چه موافقت؟
 دست غیب - با دایرت
 رئیس - آقای ارباب
 (اجازه)
 ارباب کیخسرو - موافقم
 رئیس - ماده چهارم رایزرت کمیسیون
 مطرح است نه ماده پیشنهادی وقتی که مقرر
 در این کانی شد آنوقت ماده پیشنهادی مطرح
 میشود
 آقای ارباب
 (اجازه)
 ارباب کیخسرو - بنده تصور میکنم

بآرائی که بماده اول داده شد دیگر ماده
 چهارم هم موضوع ندارد چون در ماده اول
 که رأی داده شد در آنجا اشاره بقانون
 استخدام داشت و در آنجا معین است پس
 دیگر در اینجا ذکر رتبه ها و حقوق
 لازم نیست از این جهت در این ماده بطور
 خلاصه حد اقل حقوق نوشته شده است
 بهمان ترتیب بودجه معین خواهد شد
 رئیس - ماده ۴ راجع بقسمت الف
 مطرح است چون در آنجا نوشته شده
 است بسته به تعیین بودجه مملکتی است و
 در پیشنهاد موقوف بودجه مجلس شده
 است - راجع باین قسمت است
 آقای حائری زاده
 (اجازه)
 حائری زاده - بنده نمی دانم این قانون
 چه صورتی را بخورد میگیرد؟
 آن رایزرت پیش را که ما چاپ کرده
 بودیم درجه بندی که برای مستخدمین
 مجلس شده بود نسبت بقانون استخدام
 کشوری که مطالعه می کردیم می دیدیم
 يك صریحاً حویلیها شده است که از نقطه
 نظر بودجه بصرفه مملکت است
 حالا ما داریم آنرا لغو می کنیم و کور
 کورانه اینجا يك رائی می دهیم و نمیدانیم
 تفاوت چیست
 از این جهت بنده با همان ماده دایرت
 سابق موافق هستم چون در این پیشنهاد
 نمایانم تفاوت بودجه چه اندازه پیدا
 می کند
 اگر چنانچه آقای مخبر توضیح
 بدهند که در سایه تغییر این ماده
 چهار ما اضافه بودجه پیدا نمی کنیم
 و نسبت به آن حساب پیش بر خورج
 مجلس افزوده نمی شود بنده موافقم والا
 مغالقم
 مخبر - ماده چهارم این قانون عیناً
 از آن مقررات هر کسی استفاده کند گمان
 نمیکنم گناهی کرده باشد
 علاوه بنده با اکثریت اعضاء کمیسیون
 هم در این باب مشورت کرده ام با اینکه
 حق داشته ام خودم از طرف کمیسیون قبول
 کنم
 ولی باز هم با اعضاء کمیسیون مذاکره
 کردم آنها هم موافقت کردند فلسفه اش
 هم آن بود که عرض کردم
 آخر مجلس است و بایستی در آخر
 مجلس تکلیف اعضاء هم معین شود
 رئیس - اگر فرمایش آقای آقا سید
 یعقوب را قبول کنیم لازم است این است
 که بعد از این هر پیشنهادی هم که
 خودشان بخواهند بکنند چون
 دیگران اطلاعی ندارند باید بلاطبع و توزیع
 شود
 کانی است مذاکرات؟
 (گفتند بلی)
 رئیس - رأی می گیریم ماده دوم

پیشنهاد آقایانی که موافقت قیام
 فرمایند
 (اکثر قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شده ماده پنجم رایزرت
 سابق
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده ۵ - در سال اول خدمت در هر
 مرتبه حد اقل مقرری آن رتبه داده میشود
 و تفاوت بین اقلو اکثر که از سال دوم
 خدمت در يك رتبه ممکن است داده
 شود تا آخر مدت در آن رتبه
 نباید از يك ششم مقرری همان رتبه تجاوز
 نماید
 رئیس - این ماده هم بنظر بنده
 مشمول ماده اول می شود - آقای کازرونی
 (اجازه)
 کازرونی - بنده برخلاف حضرت
 آقای رئیس نمی دانم مشمول ماده اول میشود
 یا دوم یا سوم
 حقیقت بنده که نمیدانم و از یکماده از
 نقطه نظر طرف راست و چپ خودم هم هرچه
 می رسم می گویند نمیدانیم و حالت بهت
 دارنده اینطور قانون از مجلس گذرانیم
 باین ترتیب سابقه بسیار خوبی نخواهد
 بود
 چند نفر از نمایندگان - این طور
 نیست
 کازرونی - بنده راجع بخودم که
 نمیفهمم عرض می کنم به آقایانی که از
 مباشرین در خارج تحقیقاتی کرده اند و با
 آنها مذاکراتی کرده اند عرض ندارم
 من راجع بخودم و رفقای خودم که
 نمی توانم عرض میکنم که مابایستی از
 قانون مستحضر باشیم که بتوانیم دانسته
 ای بدهیم
 اگر رأی ندیم مسئول رای ندانم
 هستیم اگر رأی بدهیم باید بداییم به
 چه چیز رأی می دهیم این طرز را بنده
 مغالقم چرا که نمی دانم و حالت بهت
 دارم
 رئیس - آقای دست غیب
 (اجازه)
 دست غیب - در مطالب مهم مملکتی
 این حالت بهتر است نمیدانم در این مطلب
 جزئی که آقایان خودشان موضوع را
 ملتفت هستند و التفات هم با اصل مطلب
 دارند حالت بهت پیدا میکنند نهایت این
 است که گوش نمیدانند نمیدانند مطلب
 چیست
 مطالب اینست که قانون استخدام مجلس
 از مجلس گذشت یعنی فرموده آقای آقا
 سید معی العین (که اگر حرف نزنند
 ملتفت می شوند) بکشور گذشت شود
 دوم هم مطرح است و بناست از مجلس
 بگذرد
 اشخاصی که نظامنامه مجلس درست
 بنظرشان بود فکر کردند که اگر شور دوم

بخواهد ماده بگذرد تقریباً (حالا
 من خاطر من نیست) صد و چند ماده است و در
 این جلسات آخر مجلس پنج شش جلسه
 مجلس را صرف میکنند و برای اینکه
 آقایان مخالف و موافق فرمایش زیاد
 میکنند شاید جلسات زیادی را اشغال
 کنند آمدند و فکر کردند که وقتی که این
 قانون طرح میشود عوض آن صد ماده در
 ماده سه ماده یا چند ماده پیشنهاد بکنند آن
 ماده ها را هم مخبر کمیسیون از طرف
 کمیسیون قبول کنند و این تقریباً يك جلسه
 میشود و بجای آن صد ماده هشت ماده بانه
 ماده موافقت معین میشود
 آنوقت آقا میفرمایند ما حالت بهت
 داریم برای اینست که يك توجهی بنظام
 نامه مجلس نمیکند
 اگر يك ماده مطرح شود يك کسی
 بخواهد پیشنهادی بکنند راهش چیست ؟
 حقیقت بنده که نمیدانم و از یکماده از
 نقطه نظر طرف راست و چپ خودم هم هرچه
 می رسم می گویند نمیدانیم و حالت بهت
 دارنده اینطور قانون از مجلس گذرانیم
 باین ترتیب سابقه بسیار خوبی نخواهد
 بود
 چند نفر از نمایندگان - این طور
 نیست
 کازرونی - بنده راجع بخودم که
 نمیفهمم عرض می کنم به آقایانی که از
 مباشرین در خارج تحقیقاتی کرده اند و با
 آنها مذاکراتی کرده اند عرض ندارم
 من راجع بخودم و رفقای خودم که
 نمی توانم عرض میکنم که مابایستی از
 قانون مستحضر باشیم که بتوانیم دانسته
 ای بدهیم
 اگر رأی ندیم مسئول رای ندانم
 هستیم اگر رأی بدهیم باید بداییم به
 چه چیز رأی می دهیم این طرز را بنده
 مغالقم چرا که نمی دانم و حالت بهت
 دارم
 رئیس - آقای دست غیب
 (اجازه)
 دست غیب - در مطالب مهم مملکتی
 این حالت بهتر است نمیدانم در این مطلب
 جزئی که آقایان خودشان موضوع را
 ملتفت هستند و التفات هم با اصل مطلب
 دارند حالت بهت پیدا میکنند نهایت این
 است که گوش نمیدانند نمیدانند مطلب
 چیست
 مطالب اینست که قانون استخدام مجلس
 از مجلس گذشت یعنی فرموده آقای آقا
 سید معی العین (که اگر حرف نزنند
 ملتفت می شوند) بکشور گذشت شود
 دوم هم مطرح است و بناست از مجلس
 بگذرد
 اشخاصی که نظامنامه مجلس درست
 بنظرشان بود فکر کردند که اگر شور دوم

حالا آقای امیر حسین خان بختیاری
 میشت سر بنده میگویند من باز نمیفهمم
 شما فارسی نمیفهمید من که فارسی عرض
 میکنم
 (همه هم نمایندگان)
 افسر - بایشان بر میخورد
 دست غیب - نمیگویم نفهمیدند
 آقای افسر اگر بهشان برخورد توضیح
 می دهم معنی اینکه می گویم نمیفهمید
 نه اینکه فارسی را نمیفهمید یعنی اینکه من
 گفته فارسی گفته ام ایشان گوش میدهند ملتفت
 میشوند تعجب ندارد بهت ندارد صبر
 می کنند تا ماده پیشنهادی قرائت می شود
 اگر با آن هم عقیده هستند سرای می دهند والا
 پیشنهاد میکنند
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی
 است
 رئیس علی ای حال ماده پنج و شش و هفت و
 هشت نه مورد ندارد ماده ده عرض آقایان
 میرسد
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده ۱۰ - مدت خدمت در ادارات
 مجلس مدت خدمت در سایر ادارات
 مملکتی محسوب میشود و همچنین ایام
 خدمتی که مشمول قانون استخدامی
 کشوری باشد در موقع قبول مستخدمی
 در ادارات مجلس در باره او منظور خواهد
 گردید
 یاسائی - بنده اخطار نظامنامه دارم
 اجازه میفرمایند
 رئیس - بفرمایند
 یاسائی - بنده این جریان را کاملاً
 بر خلاف نظامنامه میدانم مطابق این ماده
 که میخوانم ماده پنج و هشت
 وقتیکه مباحثات لایحه بطور کلی ختم
 شد باید مواد آن لایحه يك يك مباحثه
 شود رئیس در این خصوص از مجلس رأی
 میخواست اگر در باب مباحثات ماده باده
 رأی داده نشد رئیس در لایحه را اعلام
 مینماید و اگر مباحثات ماده باده قبول شد
 شروع مباحثات شده در باب هر يك از مواد
 و اصلاحات راجع مذاکرات بعمل می آید
 پس از آن در خصوص شورتانی مجلس رأی
 میدهد
 در شورتانی (که آن مورد مذکور
 است) در خصوص هر يك از مواد لایحه و
 اصلاحات راجع رأی گرفته میشود بعد از
 این ترتیبات يك رای قطعی در کليه لایحه
 داده میشود (در این جا نوشته است در
 شورتانی در خصوص هر يك از مواد لایحه
 یا اصلاحاتش باید رأی گرفته شود در
 ماده اول آقای ارباب يك پیشنهادی کردند
 که فلان ماده و فلان ماده قانون استخدام
 قبول میشود تا بعد که قانون مخصوصی
 برای مستخدمین مجلس تصویب شود
 بعد يك مرتبه ماده دو سه را ول
 کردیم و ماده چهارم رایزرت کمیسیون

رسیدیم در صورتیکه مواد رایزرت کمیسیون
 باید يك يك مطرح شود
 حالا هم ماده پنج و شش و هفت و هشت
 کردیم و ماده فلان را میخواستیم و عقیده
 بنده این است که اگر بایستی این مواد
 حذف شود باید رأی داده شود و حذف
 شود والا دوماده را ول کنیم و ماده بعد را
 بچسبیم این معنی ندارد
 رئیس - آقای یاسائی نماینده محترم در دست دقت
 نکردند در صورتی که نسبت به مواد بطور انفراد
 رأی گرفته میشود که ماده را مجلس
 تصویب نکند که ناسخ سایر مواد باشد ماده
 اول را که مجلس رأی داد چند ماده الفاه
 شد بنا بر این دیگر مورد ندارد ماده دهم
 عرض مجلس میرسد
 (بشرح سابق خوانده شد)
 رئیس - آقای کازرونی
 (اجازه)
 کازرونی - عرضی ندارم
 رئیس - آقای دست غیب
 دست غیب - عرضی ندارم
 رئیس - آقای زهمیم
 زهمیم - عرضی ندارم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 (اجازه)
 آقا سید یعقوب - بنده در ماده پیشنهادی
 که بعد مطرح میشود عرضی دارم والا در
 اینجا که نمیتوانم عرض بکنم
 رئیس - آقای مدرس
 (اجازه)
 مدرس - من هم نسبت باین ماده پیشنهادی
 عرضی دارم
 رئیس - آقایان مذاکرات را کافی
 میدانند؟
 است
 رئیس - ماده سوم پیشنهادی عرض
 میرسد
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده سوم - سابقه خدمت مستخدمین
 مجلس در ادارات دولتی و بالعکس جزء
 سابقه خدمت رسمی محسوب و ترتیب تقاعد و
 وظیفه آنها برطبق قانون کشوری خواهد
 بود (مگر در مورد تبصره ماده اول حد
 اکثر کشور تقاعد به سدی شش محدود
 است)
 رئیس - آقای ارباب کیخسرو
 (اجازه)
 ارباب کیخسرو - در اینجا يك اضطراب
 فوق العاده با آقایان دست داده و این برای
 این است که بان چهار ماده که در اول
 تذکره داده شده التفات نفرموده اند کتاب
 قانون اینجا هست برای اینکه هر يك
 از آقایان بخواهند موادش را مطالعه
 بفرمایند و اما راجع باین ماده که در اینجا

نسبت بکسور تقاضا آنها استثنائی قائل شده اند برای این است که در تبصره ماده اول ذکر شده است کسانیکه در مجلس سمت استخدام دارند تا وقتی که در مجلس هستند بیش از درجه هفتم ترقی نخواهند کرد و اگر با ادارات دولتی رفقت آنوقت مشمول آن دومرتبه خواهند شد پس نسبت بکسور تقاضا آنها هم چون نادرجه هفتم بیشتر ترقی نمی کنند و در رسد کسر گردید و کفایت تا وقتی که در مجلس هستند صدی هشت را که معمولاً تاجاست باید بدین دارند در این صورت مطابقت کامل با قانون میشود رضای هم حاصل میشود

رئیس - آقایانیکه اجازه خواسته اند عضو کمیسیون نباشند

مخبر - گویا پیشنهاد دیگری هم شده است بفرمایش قرائت میکنند

رئیس - پیشنهاد بنده را هم بفرمائید قرائت میکنند

رئیس - وقتی که ماده پیشنهادی را کمیسیون قبول کرد آنوقت پیشنهاد شما مورد ندارد پیشنهادی که تکلیفش معلوم نیست میشود اصلاحی بر آن پیشنهاد کرد ولی برای اطلاع آقایان قرائت میشود (شرح ذیل خوانند شد)

بنده پیشنهاد میکنم - کسر تقاعد از پیشنهاد حذف شود

رئیس - اجازه بفرمائید

رئیس - تکلیف آن پیشنهاد معلوم نشود میشود نسبت بان اصلاح پیشنهاد کرد

مخبر - اگر پیشنهاد های دیگری نرسیده است بنده عین پیشنهاد را قبول میکنم

رئیس - کدام پیشنهاد را

مخبر - همین ماده سوم را

رئیس - مخبر ماده سوم را قبول کردند حالا پیشنهاد آقای زعيم مطرح است توضیح بدهید

رئیس - بنده فلانرا جمع بفهم خودمدر خصوص نظامنامه میخوام هر ایضی بنمایم

مثلا اگر يك شخصي يك پیشنهادی تقدیم کرد آیا قبل از آنکه در خصوص آن پیشنهادی رای بگیرند ممکن است اصلاح بر آن پیشنهاد قبول شود یا خیر؟

بنقیده بنده اول اصلاح بر آن پیشنهاد است بعد اصل پیشنهاد و الا اگر پیشنهادی قبول شود دیگر اصلاح بر آن پیشنهاد مورد ندارد باین جهت بود که بنده قبل از اینکه در اصل پیشنهاد رای گرفته شود این اصلاح را تقدیم کردم

موضوع پیشنهاد بنده راجع است به حذف میزان کسر تقاعد این جانبند میخواستم يك توضیحي بهم اساس این قانونی که حالا

ما وضع می کنیم یعنی این پیشنهادی که شد و بجای آن قانون پذیرفته شد این است که مستخدمین مجلس هم در حکم مستخدمین کشوری بشوند

در این صورت دیگر لازم نیست که میزان کسر تقاعد آنها را موافق این قانون معلوم کنیم

مؤسسه قاعده و رسمه مخصوصی است که در وزارت مالیه هست و کارش هم در قانون مبین است و اینکه گفته می شود صدی هشت بعنوان تقاعد می گیرند این برای اشخاصی است که دوسه خدمتشان در دست نکرده اند و این زحمت را بخودشان نداده اند که بروند مبین کنند اول خدمتشان از کی شروع میشود و الا وقتی که این زحمت را بخودشان دادند و معلوم کردند اول خدمتشان کی است و چه مدت خدمت دارند در خود قانون مصرح است اشخاصی که مدت خدمتشان فلانقدر است باید چه میزان بعنوان تقاعد بدهند

علیهذا هر يك از مستخدمین مجلس هم که دوسه خدمتشان را مرتب کرده میزان کسر تقاعد او معلوم است و این تعیین مادر قانون که حد اقل آن از صدی فلان واحد اکثر آن از صدش تجاوز نخواهد کرد مناسبت ندارد برای اینکه وقتی آن مستخدم رفت و دوسه خودش را منظم کرد کسر تقاعد برش ملحوظ است و عقیده بنده این است که این کسر تقاعد حذف شود

مخبر - بنده درست ملتفت نشدم که اساسا ایشان مخالفند که تقاعد از حقوق آنها کسر شود یا اینکه می فرمایند عینا مطابق قانون استخدام کشوری از حقوق آنها کسر شود

رئیس - مقصود قسمت ثانی است که فرمودید

مخبر - بلی اگر شما رتبه ها را نه رتبه فرار می دادید حق داشتید که صدی هشت هم از حقوق آنها بعنوان تقاعد کسر کنید

ولی شما برای مستخدمین مجلس هفت رتبه قائل می شوید همان دلال هم باید کسر تقاعدشان را کمتر کنیم این است که در این جا مخصوصا اسم برده شده است به مناسبت اینکه مستخدمین کشوری نه رتبه دارند و مستخدمین مجلس هفت رتبه میزان کسور تقاعد آنها هم کمتر باشد

رئیس - رای گرفته میشود مقابل توجه بودن پیشنهاد آقای زعيم آقایانیکه موافقت قیام فرمائید

(ممدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد رای گرفته می شود اصل ماده سوم ...

آفاسید بقوبه پیشنهاد بنده راجع بدستور است و مقدم است

حائریزاده - بنده هم در دستور پیشنهادی فهمیدم - حالا ممکن است سایر آقایان فهمیده کرده بودند

رئیس - آقای حائری زاده و آقا سید یعقوب و آقا شیخ جلال پیشنهاد کرده اند که این غیر از دستور خارج شود

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - يك چیزی که طبع و توزیع شده بود و همه و کلاه هم موافق بودند بنده تصور می کردم اگر همان غیر جزو دستور شده بود حالا نامشده بود برای اینکه آقایان مطالعه کرده بودند و نظر مخالفتی هم در این باب نبود مثل اینکه در ماده اول هیچکس مخالفت نکرد و بعد يك مرتبه يك پیشنهادی پیدا شد و از طرف آقای ارباب تقدیم شد که اصل آن لایحه را از بین برد

من به نظامنامه مراجعه کردم در نظامنامه چیزی ندیده ولی سابقه هست که اگر يك پیشنهادی تقدیم کردند و مخبر قبول کرد فی المجلس رای گرفته می شود این سابقه هست ولی در نظامنامه بنده چیزی پیدا نکردم

رئیس - این موضوع مورد بحث نیست عمل مجلس مبتنی بر این است راجع به خروج از حائری زاده - ادله خودم را میخوام عرض کنم

رئیس عمل مجلس را نباید حالا مورد بحث قرارداد خوب است ادله تا انرا بفرمائید حائری زاده عمل مجلس بر این بوده است که پیشنهاداتی که از طرف اعضاء میشد است و اگر مخبر قبول میکرد است قائم مقام مواد اصلی می شده است و اگر مخبر قبول نمی کرده است تکثیر از اعضاء کمیسیون پیشنهاد کننده جواب می داده است و آن پیشنهاد یا قابل توجه می شد است و بکمیسیون ارجاع میشد است و باین ترتیب در موقعی که مخبر قبول می کرده قائم مقام مواد اصلی میشد است

همانطور که مخالف و موافق در اطراف اصل ماده صحبت می کنند و در اطراف آن ماده هم که مخبر قبول کرده مذاکرات پیشده کم و بیش اعضاء مجلس اطلاعاتی پیدا میکردند و از روی فهمیدگی بصیرت رای می دادند

در هر صورت اگر چه همه آقایان علاوه دارند که این قانون زودتر نگذرد ولی این پیشنهادات دقایقه پیش آمدند و آنها مطالعاتی نشده و با انون پیش نشد که بینت تفاوت بود چه داد یا ندارد

از این جهت خواهش میکنم که آقایان موافقت بفرمائید که این خبر از

دستور امروز خارج شود و برای فردا اول دستور بگذارند

حائریزاده - حالا ممکن است سایر آقایان فهمیده کرده بودند

رئیس - آقای حائری زاده و آقا سید یعقوب و آقا شیخ جلال پیشنهاد کرده اند که این غیر از دستور خارج شود

آقای حائری زاده (اجازه)

دست غیب راجع بمسئله نظامنامه که آقای رئیس جواب فرمودند و اما کلامه اخیری که آقای حائری زاده گفتند که برای فردا جزو دستور گذاشته شود تا مجلس با مطالعه رای بدهد بنده عرض میکنم طبع و توزیع کننیشود

(حالا آقای آفاسید بقوبه هم گوگ می شوند که میگویند طبع و توزیع نمی شود) یعنی نظامنامه را مخفی اجازه نمی دهند پیشنهاداتی که در شورودم میشود (بطوری که آقای حائری زاده فرمودند) اگر مخبر قبول کرد در حکم ماده اصلی شد این ها طبع و توزیع شود و به آقایان داده شود

این عبارت را وقتی که مواد قانون مطرح است بقیام ریاست تقدیم میکنند اگر قبول کرد در حکم ماده میشود و باید فی المجلس تکلیفش معلوم شود

اما اینکه آقای حائری زاده و سایر آقایان پیشنهاد کرده اند که از دستور خارج شود اگر میخوامند اطلاع بر اطلاعاتشان افزوده شود که این پیشنهادات طبع و توزیع نمی شود و همینطور که الان در مجلس مطرح است جلسه آتی هم جزو دستور شود همین است برای اینکه این پیشنهادات در دوسه ریاست مضبوط است فراهم کرد دستور شود باز ماده هم را میخوانند ماده پیشنهادی را هم میخوانند بعد ماده دوازدهم را میخوانند و ماده پیش نهادی هم خوانده میشود پس چیزی بر اطلاع آقایان افزوده نمیشود

اینکه فرمودند ممکن است ملتفت نشده باشند در اغلب مواقع بنده می بینم آقایانیکه ملتفت نشده اند میفرستند پیشنهاد را میآورند و مطالعه میکنند بعد پس میفرستند

الان هم هر يك از آقایان ممکن است ماده پیشنهادی را بخوانند و مطالعه کنند و ملتفت شوند و الا حالا از دستور خارج شود فردا مطرح شود این بی نتیجه است

این است که بنده متقدم این ماده بکلارد و تکلیف مستخدمین معلوم شود و در دردمش هم اگر میل داشتند ممکن است تجدیدنظر بکنند

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقایان آقایانیکه موافقت قیام فرمائید (همه برخاستند)

رئیس - تصویب نشد چند دقیقه تنفس داده می شود

(در این موقع جلسه برای تنفس تعادل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای زعيم راجع ب ماده سوم رسیده است (بعضیون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قسمت آخر از مگردمورد تبصره ماول الی آخر ماده حذف شود

مخبر - نظر بنده همانطوریکه آن وقت هم عرض کردم این بود که بناسبت آن دور تبه که از مستخدمین مجلس کسر می شود این صدی هشت را هم صدی شش فراد بدهیم و با این ترتیب هم بنده مخالف نیستم و قبول می کنم

رئیس - پیشنهاد آقای سلیمان میرزا هم در همین زمینه است و یا حذف این عبارت تاملین می شود دیگر راجع باین ماده پیشنهادی نیست آقای امامی هم پیش نهاد تجزیه کرده بودند ولی دیگر مورد ندارد

رای میگیریم ماده سوم بضمیمه تبصره یا حذف آن جمله که آقای زعيم پیش نهاد کردند و آقای مخبر هم قبول کردند اصولا يك دویبه است که مستخدمین بگذارند برای روز در ماندگی خودش که در انتهای خدمتش با مسترد بکنند بترتیبی که قانون معین کرده و این کسر مربوط است بسنوات خدمت و ابد ام مربوط بر تبه شخص مستخدم نمی شود

مثلا اگر بکنفر مستخدم بیست و پنج سال در رتبه دوم یا سوم بماند صدی هشت بهش تعلق میگیرد ولی بکنفر دویبه که ممکن است در هر شش سال یا هشت سال بر تبه مدیر کل برسد بنا بر قانون فقط صدی پنج بعنوان تقاعد خواهد داد و در ماده ۶۹ قانون استخدام کشوری کاملا این مسئله معین شده می نویسد اولاً برای مستخدمینی که در حین اجرای این قانون کمتر از ۵ سال خدمت دارند تا موقع تقاعد صدی پنج و نیم

ثانیاً برای مستخدمینی که بیش از ۵ و کمتر از ده سال خدمت دارند تا موقع تقاعد شش در صد

ثالثاً برای مستخدمینی که بیش از ده و کمتر از پانزده سال خدمت دارند تا موقع تقاعد شش و نیم در صد

چهارم برای مستخدمینی که بیش از پانزده و کمتر از بیست سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هفت در صد

بالاخره ششم برای مستخدمینی که بیش از بیست و پنج سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هشت در صد

بناه علیهذا این کسر تقاعد ابداً مربوط بر تبه اشخاص نیست و بنده گمان میکنم قید این نکته که صدی شش از حقوق مستخدمین مجلس کسر شود با اکثر آنها ضرر می خورد و با آن نظری که نمایندگان دارند و میخوامند اسباب آسایش مستخدمین مجلس را فراهم نمایند این ماده نقض غرض می شود

این است که بنده پیشنهاد میکنم

این قسمت آخر حذف شود و به آقای ارباب هم توضیح دادم و برای آقای مخبر هم تفسیر کردم و گمان میکنم اگر قبول بفرمائید هیچ اشکالی نخواهد داشت

مخبر - نظر بنده همانطوریکه آن وقت هم عرض کردم این بود که بناسبت آن دور تبه که از مستخدمین مجلس کسر می شود این صدی هشت را هم صدی شش فراد بدهیم و با این ترتیب هم بنده مخالف نیستم و قبول می کنم

رئیس - پیشنهاد آقای سلیمان میرزا هم در همین زمینه است و یا حذف این عبارت تاملین می شود دیگر راجع باین ماده پیشنهادی نیست آقای امامی هم پیش نهاد تجزیه کرده بودند ولی دیگر مورد ندارد

رای میگیریم ماده سوم بضمیمه تبصره یا حذف آن جمله که آقای زعيم پیش نهاد کردند و آقای مخبر هم قبول کردند اصولا يك دویبه است که مستخدمین بگذارند برای روز در ماندگی خودش که در انتهای خدمتش با مسترد بکنند بترتیبی که قانون معین کرده و این کسر مربوط است بسنوات خدمت و ابد ام مربوط بر تبه شخص مستخدم نمی شود

مثلا اگر بکنفر مستخدم بیست و پنج سال در رتبه دوم یا سوم بماند صدی هشت بهش تعلق میگیرد ولی بکنفر دویبه که ممکن است در هر شش سال یا هشت سال بر تبه مدیر کل برسد بنا بر قانون فقط صدی پنج بعنوان تقاعد خواهد داد و در ماده ۶۹ قانون استخدام کشوری کاملا این مسئله معین شده می نویسد اولاً برای مستخدمینی که در حین اجرای این قانون کمتر از ۵ سال خدمت دارند تا موقع تقاعد صدی پنج و نیم

ثانیاً برای مستخدمینی که بیش از ۵ و کمتر از ده سال خدمت دارند تا موقع تقاعد شش در صد

ثالثاً برای مستخدمینی که بیش از ده و کمتر از پانزده سال خدمت دارند تا موقع تقاعد شش و نیم در صد

چهارم برای مستخدمینی که بیش از پانزده و کمتر از بیست سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هفت در صد

بالاخره ششم برای مستخدمینی که بیش از بیست و پنج سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هشت در صد

بناه علیهذا این کسر تقاعد ابداً مربوط بر تبه اشخاص نیست و بنده گمان میکنم قید این نکته که صدی شش از حقوق مستخدمین مجلس کسر شود با اکثر آنها ضرر می خورد و با آن نظری که نمایندگان دارند و میخوامند اسباب آسایش مستخدمین مجلس را فراهم نمایند این ماده نقض غرض می شود

این است که بنده پیشنهاد میکنم

است فقط چیزی که لازم است نذکرده ام اینست که ما نباید مسئله فوری و غیر فوری را مثل فوریت در وزارتخانه ها بگذاریم مبتذل شود

مجلس پیشنهاد طرح آقای اتحاد رای داد بفقوریت که جزء دستور شود و هنوز مطرح نشده بنده از آقای رئیس خواهش می کنم که این مسئله را رعایت فرمائید و تکلیف این طرح هم زود تر معلوم شود

رئیس - اختیار با مجلس است بنده که در این باب اختیاری ندارم

آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده اساسا موافقم که این لایحه بگذرد ولی علاوه بر اینکه خبرش حاضر نیست وقت مجلس هم مضیق است و يك وقت نظری هم در این لایحه میخوامد زیرا امروز راپرتش بدست ما رسیده است بعضی مواد را انو و یا در اصلاح و یا در جای خود باقی گذارده اند و بنده موافقت میکنم که در جلسه آتی جزء دستور شود

رئیس - آقای اتحاد (اجازه)

اتحاد - میخوام عرض کنم که این راپرت در شوری است و چنانچه آقایان اجازه بدهند که جزء دستور شود بکشورش تمام میشود بملایه آقایان اعضاء کمیسیون هم حاضر هستند و موافقت می فرمائید که يك شور آن بشود و هر کس هم اصلاحی دارد پیشنهاد کنند

رئیس - مخبر حاضر نیست

یاسائی - بمانند جلسه آتی در درجه اول جزء دستور شود

رئیس - پیشنهاد آقای افتر و آقا شیخ جلال راپرتش حاضر نیست

لایحه دیون دولتی از ماده سوم مطرح است ماده سوم قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - وزارت مالیه هر سال مبلغ در هزار تومان جایزه نمره ۱ جایزه در هر سهم صد تومانی نمره دو جایزه در هر سهم پانصد تومانی نمره ده جایزه در هر سهم هزار تومانی نمره بیست جایزه ثبت خواهد شد

نمرات جایزه ها مسلسل و از يك تا هشتاد هزار خواهند بود باین ترتیب يك از بیست سهمی که در فرقه نمرات جایزه ها استخراج می شوند مبلغ پنجاه تومان بعنوان جایزه پرداخت خواهد شد

وزیر مالیه - راجع باین ماده تقاضا می کنم چون ماده اول و دوم بکمیسیون ارجاع شده بواسطه آن دو ماده يك اختلافی پیدا خواهد کرد باین ماده هم بر گردد بکمیسیون

رئیس پیشنهادی هم از طرف دکتر آقایان رسیده است چون ماده ۴ بکمیسیون ارجاع خواهد شد این پیشنهاد هم بکمیسیون مراجعه میشود ماده چهارم (بشرح آتی خوانده شد)

ماده چهارم - اسامی که بوجوب این قانون صادر میشود پنج درصد آن ها در اول اسفندماه ۱۳۰۰ و پنج درصد در اول اسفند ماه هر يك از سنوات مابعد آن به ترتیب مقرر ماده سوم استرداد خواهد گردید

رئیس - این ماده هم مورد ندارد چون مربوط شده است ب ماده ۴ و ماده سه مه باید در کمیسیون تکلیفش معین شود

وزیر مالیه - نظر بهمان پرداخت صدی پنج است در این ماده تفاوتی پیدا نمیکند و اشکالی هم نخواهد داشت زیرا در این جامنطور اینست که در هر سال صدی پنج از فروش دولت پرداخت شود که بیست سال تمام شود

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - چون در اینجا کیفیت تأدیه وقت تأدیه را ذکر میکنند عقیده بنده اینست که همانطور که آقای رئیس فرمودند مربوط ب ماده سوم که در اینجا اصلاحی را که در نظر دارند در نظر بگیرند و راپرتش را بدهند

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب مخالفم

مخبر يك اشتباهی تصور میکنم آقای کازرونی فرموده باشند بن سهام و جایزه چون نظری که دولت داشته این بوده است که فروش را با فاصله ۲۰ سال باید پرداخت و ترتیب پرداختش را فراد داده است که در اول اسفند ماه هر سال این سهامی را که منتشر کرده است بشکاف فرقه صدی پنج آنها را از بین سهام استخراج کند و بپردازد این مربوط بجایزه نیست و ترتیب جایزه هم مناقاتی با این اصل ندارد

رئیس - آقای نظامی (اجازه)

نظامی مخالفم

رئیس - بفرمائید

نظامی - گمان میکنم هیچک از آقایان باین لایحه مخالف نباشند زیرا طلب را باید گرفت و بدی را باید داد ولی ما اساساً نمی دانیم این فرض که دولت دارد بچه اشخاص مقروض است

بنده عقیده ام این است که اسامی اشخاص و طلبشان در اینجا معلوم باشند برای اینکه اغلب اشخاص را بنده می بینم که ادعای طلب از دولت میکنند و حال آنکه مندیون هستند

مثلی است معروف و مشهور که گفته می شود بدهکار را که فرصت دادی طلبکار

می شود و هیئتور یک اشخاصی را می بینم که وانما یک طلبه از دولت دارند که با آنها داده شده پس هیچ ضرری ندارد که اسامی طلبکار ها را ما بدانیم و آنوقت یک نکر اساسی برای آنها بکنیم.

فلان کاروانسار آردار یا علاقی که کاه داده است وجود دارد است نمی شود گفت طلب و آنکسی هم که برای شهریه ادعای طلب می کند گفت طلب.

بهر حال اینجا دو قسمت است یک قسمت اینکه دولت پول داشته باشد و از صندوق پول بدهد و قسمت دیگر این که از طلب خودش وصول کند و بقرضش بدهد.

من می بینم دولت بیش از طلبی که مردم از ش دارند از مردم طلبکار است پس خوب است از مطالبات خودش وصول کند و بقرضش بدهد چون بودجه ما نشان می دهد که ما چنین پولی نداریم که با آنها بدهیم طلب کار ها را هم اگر پولشان را بهشان بدهیم دیگر لزومی ندارد جایزه هم به آنها بدهیم.

مقصود بنده این است که باید اول اسامی اشخاص و طلبشان تعیین باشد و نایب اشخاصی که یک چیزهای دستی داده اند جو و کاه داده اند اینها طلب شان مقدم باشد و علاوه از مطالبات دولت وصول شود و باینها داده شود.

وزیر مالیه اظهاراتی که آقای نظامی می فرمایند راجع باین ماده نیست و این اظهارات مربوط می شود بپاده اول اینجا فقط اشاره شده باینکه این سهامی که طبع می شود و تقسیم می شود در هر سالی صدی ۵ آن باید باین بپرداخته شود.

البته آن اظهاراتی که دارند ممکن است آنوقت می که آن ماده مطرح است بفرمایند و اگر هم وقت بفرمایند ملاحظه خواهند فرمود که طلب های که حق است پرداخت می شود آنهایی که طلب ندارند با آنها چیزی داده نمی شود.

جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر آقاییان (این مضمون خوانده شد)

ماده ۴ را بر ترتیب ذیل پیش نهاد میکنم.

ماده ۴ - هر ساله در مدت اسفند ماه وزارت مالیه نمره های سهام که جایزه بردارند بانمین مبلغ جایزه درج رانده سهم تریه یک هفته فاصله اعلان خواهد نمود و هر صاحب جایزه ای که در مدت دو سال بعد از آخرین اعلان جایزه خود را کتباً مطالبه نماید مبلغ جایزه مذکور ضبط خواهد شد.

دکتر آقاییان - پیش نهاد اینکه بنده در سه ماه اول کردم از آنجائیکه در خارج یک مندرگاتی شد و ممکنست توافق نظر بین وزارت مالیه و کمیسیون راجع باین ۳ ماده اولیه پیدا شود این ماده چهارم هم در امتداد آن مواد است اینجا ترتیب پرداخت جایزه را معین میکنند.

وقتی بنام سهام در تمام مملکت توزیع شود در خیلی از اوقات پیش می آید که یک جایزه را یک کسی برده است و دولت بایستی باین ترتیب معین اعلان کند که همه مردم اطلاع پیدا کنند اما راجع بجایزه دولت بایستی مثل مطالبات حساب آنها را در مدت بیست سال داشته باشد.

اگر در مدت دو سال صاحب طلب آمد و مطالبه کرد قهارا الله ضبط خواهد شد برای اینکه تولید زحمت نشود و دولت مجبور نباشد بکسبست از این جایزه ها را که قطعاً بلا تکلیف خواهند ماند حساب خودش را برای آنها موقوف بکنند و مخصوصاً در موقعیکه جایزه معین می شود باید بقدرت گرفته شود و اگر سه چهار سال فاصله پیدا کند ممکنست تولید اشکال کند و بایستی در آن تاریخی که جایزه استخراج شده است معلوم شود که این سهم مال کیست.

وزیر مالیه - اینجا آقای دکتر آقاییان گویا اشتباه فرموده اند چون این ماده چهار مربوطه بجایزه نیست و مربوط به اصل موضوع است و می گوید این سهامی را که طرح و منتشر میکنند در هر سالی در اول اسفند ماه آن سال صدی پنج از این سهامها باید پولش را بپردازند و البته این مربوط بجایزه نیست راجع به مسئله جایزه چون ماده سه در کمیسیون بنام اصلاح خواهد اصلاح خواهد شد.

رئیس - عقیده کمیسیون چیست مخبر - نظر آقای دکتر آقاییان در ماده ۳ وقتی اصلاح شود تأمین خواهد شد پیشنهاد ایشان هم بیاید در کمیسیون و در اینجا مطالعه شود.

رئیس - رأی می گیریم پیشنهاد آقای دکتر آقاییان آقاییانیکه قابل توجه می دانند قیام فرمایند (معمودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد چون شورای از بنده شده است من باب تذکره عرض میکنم که این لایحه یکشور بیشتر ندارد بر طبق قسمت دوم ماده پنجاه و نه نظامنامه داخلی چون این تقاضای برای مخارج مخصوصی شده است یکشور خواهد داشت پیشنهاد آقای دکتر محمدخان مصدق (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد می نمایم که ماده چهار حذف شود.

دکتر محمدخان مصدق - در این ماده

چهار بنده مخالف هستیم در ماده ۳ هم مخالف بودم ولی چون آقای وزیر مالیه خودشان پس گرفتند چیزی عرض نکردم و لیکن چون این در ماده یکتقدیری بهم مربوط است لازمست هم در این ماده و هم در ماده ۳ مختصری عرض کنم اولاً در ماده سوم که مینویسد یک جایزه داده میشود معمولاً در اروپا وقتی که یک نفر ضعیف میخوانند بکنند او را قیام می کنند و آنوقت بکسبست قلبی برایش معین می کنند و بعد یک جایزه هم دولت معین میکند که در وقت تادیه پول نسبت به هر ورقه که اول شود و دوم سوم شود یک مبلغی جایزه دارد و این در معنی یک وجه تشویق کننده است.

برای اینکه آن پولی را که دولت میخواهد قرض کند و تنزیلش کم است مردم مثل اینکه لا طار می کشند و یک کسی بخواند اینکه مبلغی ببرد این اوراق دولتی را خریداری میکند تنزیلش کم است نایب در موقع تادیه پول ورته اش اول شود یا دوم شود و این وجه را بگیرد در این موقع که دولت بخواهد از کسی پول بگیرد این جایزه بنظر بنده منطقی دارد چنانچه در اروپا هم هست ولی در موقعیکه میخواهد یک کسی پول بدهند دیگر جایزه ندارد.

این جایزه الکلکانه اش است دولت طلبش را میدهد دیگر جایزه نخواهد چه کند؟

در ماده ۴ ماده ۴ که الان مطرح مذاکره است بنده اساساً مخالف هستم که این وجوه در مدت بیست سال تادیه شود.

زیرا چنانچه عرض کردم دولت در اروپا وقتی قروض خودش را می بردازد دیون خودش را میدهد چون فرع مردم میدهد یک قسمت از آنها را در هر سال بقره معین میکنند هر قسمتی که در یک سال بقره در آمد پولش را میگیرد و وقتی اصلش پرداخته شد دیگر قرض ندارد ولی آن قرضش که بماند چون قرضش تعلق میگیرد اهمیت ندارد.

ولی در موقعیکه دولت یک بیچاره های بدبختی فرع نمیدهد دلیل ندارد قرض بکشند و بگویند سال اول هر کس قرضه بنامش در آمد باو میدهم و اگر بنامش در نماند بیست سال دیگر بخواهند طلب او را بدهند؟ این معنی ندارد.

وقتی که دولت قرض میدهد یک کسی البته بایستی قرضه بکشند و با هم هر کس زودتر در آمد باو بدهند ولی وقتی که دولت بکسی قرض نمیدهد دیگر قرضه یعنی چه؟ اگر یک کس بدبختی سبب شد و قرضه بنامش در نیاید بیست سال دیگر پولش را بدهند.

رئیس آقای مخبر (اجازه)

مخبر - پیشنهاد حذف را از طرف کمیسیون بنده نمی توانم قبول کنم بسته بنظر مجلس است.

رئیس برای می گیریم مقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقاییانیکه قابل توجه می دانند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس قابل توجه شد ماده پنجم وزیر مالیه - ماده پنجم هم می ماند.

رئیس - چطور می ماند؟ توضیح بدهید.

وزیر مالیه - چون راجع بپرداخت صد سهام جایزه است و ممکن است در کمیسیون راجع باین مسئله یک چیزی در نظر بگیرند.

از این جهت عرض کردم بماند و بعد طرح شود.

رئیس ماده ۶ (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف وزیر مالیه و رئیس کل ممالیه و خزانه دار کل برسد و حال آنکه بقصد بنده بایستی قبل از اداره خزانه داری رسیدگی کنند و مضاعف کنند بعد رئیس مالیه و در مرتبه آخر مضاعف وزیر مالیه باشد ترتیب اداریش این است.

مخبر - این اصلاح منافعی با روح داده نیست بنده هم قبول میکنم برای این که ایشان هم موافقت کنند و ماده زودتر بگذرد.

رئیس - بگذریم دیگر قرائت میشود و بنا پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب سهام هم تبدیل سهام میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ششم - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف خزانه داری و رئیس مالیه و وزیر مالیه رسیده باشد.

رئیس - رأی گرفته میشود بنده ششم بقرینه که اصلاح شد آقاییانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

مخبر - علنی را که نماینده محترم ذکر کردند این بود که چون دوسه ماده اول رجوع بکمیسیون شده لایحه از دستور خارج نشود و لایحه را درست توضیح ندادند.

بنده آنچه مطالعه کردم در جهت ندارد لایحه از دستور خارج شود این ماده ترتیب امضاء سهام را می نویسد که باید کی امضاء کند و می نویسد باید رئیس مالیه و وزیر مالیه و خزانه دار کل امضاء کنند و این هیچ ارتباطی بمواد پیش ندارد و خودش بکفاده مستقلی است که بجای خودش در موقع گذشتن این قانون ذکرش لازم است همین هم ندارد و جهت ندارد که بر گردد بکمیسیون.

کازرونی - تمام لایحه را عرض کردم.

مخبر - پیشنهاد حذف را از طرف کمیسیون بنده نمی توانم قبول کنم بسته بنظر مجلس است.

رئیس برای می گیریم مقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقاییانیکه قابل توجه می دانند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس قابل توجه شد ماده پنجم وزیر مالیه - ماده پنجم هم می ماند.

رئیس - چطور می ماند؟ توضیح بدهید.

وزیر مالیه - چون راجع بپرداخت صد سهام جایزه است و ممکن است در کمیسیون راجع باین مسئله یک چیزی در نظر بگیرند.

از این جهت عرض کردم بماند و بعد طرح شود.

رئیس ماده ۶ (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف وزیر مالیه و رئیس کل ممالیه و خزانه دار کل برسد و حال آنکه بقصد بنده بایستی قبل از اداره خزانه داری رسیدگی کنند و مضاعف کنند بعد رئیس مالیه و در مرتبه آخر مضاعف وزیر مالیه باشد ترتیب اداریش این است.

مخبر - این اصلاح منافعی با روح داده نیست بنده هم قبول میکنم برای این که ایشان هم موافقت کنند و ماده زودتر بگذرد.

رئیس - بگذریم دیگر قرائت میشود و بنا پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب سهام هم تبدیل سهام میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ششم - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف خزانه داری و رئیس مالیه و وزیر مالیه رسیده باشد.

رئیس - رأی گرفته میشود بنده ششم بقرینه که اصلاح شد آقاییانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

مخبر - علنی را که نماینده محترم ذکر کردند این بود که چون دوسه ماده اول رجوع بکمیسیون شده لایحه از دستور خارج نشود و لایحه را درست توضیح ندادند.

بنده آنچه مطالعه کردم در جهت ندارد لایحه از دستور خارج شود این ماده ترتیب امضاء سهام را می نویسد که باید کی امضاء کند و می نویسد باید رئیس مالیه و وزیر مالیه و خزانه دار کل امضاء کنند و این هیچ ارتباطی بمواد پیش ندارد و خودش بکفاده مستقلی است که بجای خودش در موقع گذشتن این قانون ذکرش لازم است همین هم ندارد و جهت ندارد که بر گردد بکمیسیون.

کازرونی - تمام لایحه را عرض کردم.

مخبر - پیشنهاد حذف را از طرف کمیسیون بنده نمی توانم قبول کنم بسته بنظر مجلس است.

رئیس برای می گیریم مقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقاییانیکه قابل توجه می دانند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس قابل توجه شد ماده پنجم وزیر مالیه - ماده پنجم هم می ماند.

رئیس - چطور می ماند؟ توضیح بدهید.

وزیر مالیه - چون راجع بپرداخت صد سهام جایزه است و ممکن است در کمیسیون راجع باین مسئله یک چیزی در نظر بگیرند.

از این جهت عرض کردم بماند و بعد طرح شود.

رئیس ماده ۶ (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف وزیر مالیه و رئیس کل ممالیه و خزانه دار کل برسد و حال آنکه بقصد بنده بایستی قبل از اداره خزانه داری رسیدگی کنند و مضاعف کنند بعد رئیس مالیه و در مرتبه آخر مضاعف وزیر مالیه باشد ترتیب اداریش این است.

مخبر - این اصلاح منافعی با روح داده نیست بنده هم قبول میکنم برای این که ایشان هم موافقت کنند و ماده زودتر بگذرد.

رئیس - بگذریم دیگر قرائت میشود و بنا پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب سهام هم تبدیل سهام میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ششم - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف خزانه داری و رئیس مالیه و وزیر مالیه رسیده باشد.

رئیس - رأی گرفته میشود بنده ششم بقرینه که اصلاح شد آقاییانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

مخبر - علنی را که نماینده محترم ذکر کردند این بود که چون دوسه ماده اول رجوع بکمیسیون شده لایحه از دستور خارج نشود و لایحه را درست توضیح ندادند.

بنده آنچه مطالعه کردم در جهت ندارد لایحه از دستور خارج شود این ماده ترتیب امضاء سهام را می نویسد که باید کی امضاء کند و می نویسد باید رئیس مالیه و وزیر مالیه و خزانه دار کل امضاء کنند و این هیچ ارتباطی بمواد پیش ندارد و خودش بکفاده مستقلی است که بجای خودش در موقع گذشتن این قانون ذکرش لازم است همین هم ندارد و جهت ندارد که بر گردد بکمیسیون.

کازرونی - تمام لایحه را عرض کردم.

مخبر - پیشنهاد حذف را از طرف کمیسیون بنده نمی توانم قبول کنم بسته بنظر مجلس است.

رئیس برای می گیریم مقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقاییانیکه قابل توجه می دانند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس قابل توجه شد ماده پنجم وزیر مالیه - ماده پنجم هم می ماند.

رئیس - چطور می ماند؟ توضیح بدهید.

وزیر مالیه - چون راجع بپرداخت صد سهام جایزه است و ممکن است در کمیسیون راجع باین مسئله یک چیزی در نظر بگیرند.

از این جهت عرض کردم بماند و بعد طرح شود.

رئیس ماده ۶ (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶ - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف وزیر مالیه و رئیس کل ممالیه و خزانه دار کل برسد و حال آنکه بقصد بنده بایستی قبل از اداره خزانه داری رسیدگی کنند و مضاعف کنند بعد رئیس مالیه و در مرتبه آخر مضاعف وزیر مالیه باشد ترتیب اداریش این است.

مخبر - این اصلاح منافعی با روح داده نیست بنده هم قبول میکنم برای این که ایشان هم موافقت کنند و ماده زودتر بگذرد.

رئیس - بگذریم دیگر قرائت میشود و بنا پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب سهام هم تبدیل سهام میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ششم - هیچیک از سهام فوق الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه با مضاعف خزانه داری و رئیس مالیه و وزیر مالیه رسیده باشد.

رئیس - رأی گرفته میشود بنده ششم بقرینه که اصلاح شد آقاییانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

مخبر - علنی را که نماینده محترم ذکر کردند این بود که چون دوسه ماده اول رجوع بکمیسیون شده لایحه از دستور خارج نشود و لایحه را درست توضیح ندادند.

بنده آنچه مطالعه کردم در جهت ندارد لایحه از دستور خارج شود این ماده ترتیب امضاء سهام را می نویسد که باید کی امضاء کند و می نویسد باید رئیس مالیه و وزیر مالیه و خزانه دار کل امضاء کنند و این هیچ ارتباطی بمواد پیش ندارد و خودش بکفاده مستقلی است که بجای خودش در موقع گذشتن این قانون ذکرش لازم است همین هم ندارد و جهت ندارد که بر گردد بکمیسیون.

کازرونی - تمام لایحه را عرض کردم.

بنده مکرر عرض کرده ام باز هم عرض میکنم که مردم برای املاک خودشان در زحمتند در صورتیکه مردم مسالمت بر اموال خودشان بحکم شرع و قانون اساسی و آید کسی حق ندارد املاک کسی را ضبط کند و این يك مسأله ایست که بکلی بر خلاف تمام قوانین است

بعضی از نمایندگان - دستور یاسائی - بنده مخالفم بیا ورود در دستور رئیس - بفرمائید یاسائی - بنده در جلسه گذشته عرض کردم راجع بنفست سمنان اطلاعاتی دارم که باید عرض کنم فرمودند حالا مطرح نیست همانند برای جلسه بعد - حالا هم استجازه کرده ام اگر آقایان اجازه می فرمایند عرض کنم والا هیچ

بعضی از نمایندگان - دستور رئیس - بنده تصور می کنم آقایان تصدیق فرمایند که موضوع خیلی مهم است ولی طرز ورود در قضیه اینطور نیست

بعضی از نمایندگان - صحیح است رئیس - اگر مقصود نتیجه گرفتنت و حقیقه ابد منافع حفظ شود با نظر زنی شود والته باید وزیر مسئول اینکار یا دولتی که طرف کار است احضار شود و صحبت شود والا با نظر زنی شد در مملکت اجازه را مجلس است

حالا رای می گیریم برای ورود در دستور - آقایان بگویند موافقت قیام فرمایند (عده ای برخاستند)

رئیس - اکثریت نیست آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بنده بخواستم استفاده میکنم از اجازه و از مشهورات پربروز که منظره باشکوه و فرحناکی بود برای تمام ایرانیان خاطر آقایان نمایندگان متذکر می شوم و اظهار تشکر میکنم از مسامح صاحب منصبان بزرگ قشون که در تحت توجهات عالی حضرت اقدس قسمت نظام و قشون و امنیت در مملکت بکلی تفاوت کرده است و هیچ طرف مقایسه با سابق نیست و وظیفه ما این است که در این مقام رسمی اظهار تشکر کنیم در قسمت نفت سمنان آقای دکتر مصدق در جلسه گذشته اظهاراتی کردند ولی اظهارات ایشان به عقیده بنده ناقص بود

بنده ناچارم وضعیت نفت سمنان و تاریخچه اش را مختصراً عرض آقایان برسانم که چه شده است

در دوفروستی جنوب شرقی سمنان معدنی نفتی است در نیم فرسخی مزرعه خوریان و یک طرف آن هم مزرعه حاجی آباد است

فلاسه چه نفت کتده شده است و آن چه ماهم از طرف مرحوم صاحب الدوله توسط آقای میرزا علی خان بصیر معادن حفر شده

در قدیم اول فرمانی ک داده شده است در ۱۲۹۴ هجری بوده است که مرحوم میرزا علی خان معنی لقب بصیر معادن داده شده که در آن فرمان مساحت ۳ هزار ذرع زمین معین گردانند (همان زمینی که نفت دارد) و امتیاز آنرا بایشان واگذار کرده اند که از نقطه نظر تخصصی که دارند مسئول کار شوند

آن فرمان بعد چه شده است که منتقل بصیرا علی خان مستشار زاده که از اعضاء تقنینیه مجلس است شده ایشان هم با چندیری يك كتنراتی کرده اند بعد به موجب آن كتنرات رفتار نشده و کارشان کشیده است معاذکم عدلیه والا هم گویا در محکمه استیناف عدلیه مشغول محاکمه هستند این يك فرمان است يك فرمان دیگر هم بعد از سه سال از آن تاریخ در ۱۲۹۷ داده شده است به حاج علی اکبر امین معادن و آن همان فرمانی است که آقای دکتر مصدق اظهار کردند و آن هم يك فرمان نیست چهار

يك فرمان است

يك فرمان معادن سمنان و دامغان است (چون اسمی را غلط خوانده اند حالا عرض می کنم ایکی معدن سرب توی در بار یکی هم واقع است در دره مشهوره شرادی الی ضرر رود

یکی هم معدن ذغال سنگ توی دربار به فولاد دره یکی هم معدن سرب چارده کلاته دامغان است دیگر معدن سرب آهو با نواست دیگر مس چاشت خوران معدن مس پنج کوه جام دوزخیر است دیگر ذغال سنگ چارده کلاته یکی هم معدن سرب رضا آباد و نفت خوریان این کلیه معادن سمنان و دامغان است که در فرمان حاج علی اکبر امین معادن است يك فرمان هم مال معادن شاهرود است و یکی مال معادن سبزوار است یکی هم معادن مشهد این چهار فرمان در دست ورثه حاج علی اکبر امین معادن بود میرزا عبدالعسین خان امین معادن و حاج علی اکبر خان ستوده این فرامین را از ورثه نسائی حاج علی اکبر امین معادن خریدند که نصف آن متعلق به میرزا عبدالعسین خان است و نصف متعلق به حاج علی اکبر خان است

این دو فرمان یکی در تاریخ (۱۲۹۴) و یکی در تاریخ (۱۲۹۷) است بعد هم در (۱۹۰۱) میلادی که مصادف بود است با (۱۳۱۹) یا بیست هجری امتیاز داری کمیانی نفت جنوب داده شده است

حائری زاده - چه ربط به این جا دارد ۱۲

یاسائی - اجازه بدهید - مطلب اینجا است - یکی دیگر اجازه است که وزارت فواید عامه داده است به ضمیمه الدوله راجع به نفت سمنان در (۱۳۲۸) در دوره مشروطیت

این چهار فرمان و امتیاز و اجازه الان مطرح گفتگو است فرمان اولی الان متعلق است به مستشار زاده

فرمان دومی متعلق است به ورثه حاج علی اکبر امین معادن آن اجازه نامه وزارت فواید عامه هم در دست ورثه مرحوم ضمیمه الدوله است يك دعوی واهی هم کمیانی نفت جنوب دارد

حائری زاده - حق ندارد؟

یاسائی - اجازه بفرمائید - عدلیاتی هم که در این معادن شده است هیچ کدام نکرده اند مگر ضمیمه الدوله که در دوره مشروطه بوسیله مرحوم بصیر معادن صاحب فرمان اولی از طرف مرحوم ضمیمه الدوله مخارجی کرده اند و رفته اند آن جا هارا که الان موجود است حفر کرده اند

(همه نمایندگان)

شرعیست زاده - به چه مناسبت این حرفها را اینجا می زیند تثبیت دعوی مردم را که نمیشود کرد

(صدای زنگ رئیس)

یاسائی - این است کافتهائی که مال وزارت فواید عامه است بنده از روی اسناد صحبت میکنم

کمیانی نفت جنوب چون مدعی است امتیاز کلیه نفت ایران داده شده است به من با شش تن پنج پالا

(همه نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

شیروانی - بنده اظهار نظامنامه دارم

رئیس - چه اخباری دارید - مذاکرات قبل از دستور است و مورد نظامنامه نیست

شیروانی - باید معلوم شود قبل از دستور چه مذاکره باید بشود این مذاکرات بچه عنوان است؟

بعضی از نمایندگان - خراسان و استرآباد مربوط به کمیانی نفت جنوب نیست

یاسائی - کافندی که وزارت فواید عامه برای کمیانی نفت جنوب نوشته اند سرد آنرا بنده دیده ام استدلالی کرده اند که سبب بطلان ادعای کمیانی است و بهترین دلیل نقشه خود کمیانی است که حدود محل امتیاز در آن معین است که ثابت می کنند معدن نفت سمنان جزء نفت جنوب نیست و آن نقشه به فراسه است و نزد ورثه مرحوم ضمیمه الدوله است

مراتی - بودن دلیل میخواهد نبودن دلیل میخواهد

یاسائی - بهر جهت يك دعوی واهی است که آنها میکنند و ما هم این ادعاهارا مردود می دانیم و جهات ولایت زیادی هم برای اینکار داریم

متنهی این فرمانی که آقای دکتر مصدق تعقیب کردند منجر شده است به تشکیل کمیانی و شرکت ده گروهی بدون اجازه مجلس و بدون اینکه در تحت نظارت دکتر میلیبیو در بیاید و از قاری که بنده شنیدم ایشان هم اعتراضی کرده اند

بهر حال بنده بنظر آقایان واگذار میکنم ولی اخیراً اطلاع پیدا کرده ام که حاج علی اکبر خان ستوده و میرزا عبدالعسین خان قبل از آنکه مشغول اقدام شوند با حاج صادق بانگی مذاکراتی کرده اند و اختیار اجازه باو داده اند و یکی از معارض شریه و کانت شرعی باو داده اند که این چهار فرمان را که راجع است به سمنان دد امغان و سبزوار و شاهرود و مشهد اجاره بدهند

مشارالیه هم بر حسب کالتی که داشته هشتاد ساله بایک شر اعلی اجازه داده است باین الملک فتوحی که از اعضاء وزارت برمی آید و سهامی هم در این مردم معیانی و غیر معیانی منتشر کرده اند و اشخاصی را که ذکر کردند آقای قاضی زاده سبزواری است

اگر راجع بمقدمت آن دروزارت فواید عامه يك کارهائی شده است مربوط بشخص ایشان نیست و بعد که این فرامین ثبت شده در صدد تشکیل شرکت ده گروهی برمی آید و سهامی هم در این مردم معیانی و غیر معیانی منتشر کرده اند و اشخاصی را که ذکر کردند آقای قاضی زاده سبزواری است

وقبل از اینکه این کمیانی تشکیل شود بوسیله بنده شکایت کرده ومی گویند بایک طرز خاصی این فرمان را از حاج صادق بانگی استرداد کرده اند یعنی اول بتوان اینک ببردند بشت وزارت فواید عامه برسانند بعد بسر اورا اغفال کرده اند و وقتی که در وزارت فواید عامه ثبت کرده اند از راه دیگر آن فرامین را برده اند

بعد با خوشتر بانای بنده بانک روسی داخل مذاکره و يك قراردادی شده اند اساساً دولت این فرمان را در مدت گذشته چندان مورد توجه قرار نداده و بکمالیش اینست که یکی از این معادنی که اسم بر دم که همان معدن گوگرد و لازیمان است الان قریب بیست سال هجده سال است که در دست دولت است و خود دولت وزارت فواید عامه همه ساله بزرایه می گذارد والا هم در اجازه میرزا علی آقای بزدی است که غالباً او را می شناسند

عرض اینست که این معدن در این سنوات ده یا نوزده ساله اخیر در اجازه او بوده است استخراج میکرد

انتقاعی می برده و يك سهم هم بدولت میداده و عجب اینکه کسانی که فرمان در دست دارند همه بفرمانهای یکدیگر نسبت جعل می دهند

جمعی از نمایندگان - همه قاطع است

یاسائی - والاخره اعلانی که آقای دکتر مصدق بان اشاره کردند تصور میکنم اعتباری برای این گونه فرمانها باقی نگذاشته - بعد از آن در کابینه مرحوم علاء الدوله

بعضی از نمایندگان - علاء السلطنه یاسائی - بنده هم در کابینه که آقای حاج جزالملك در آن عضویت داشتند اعلان کرده اند که تا دو ماه هر کسی فرمانی دارد بیاورد و ثبت کند (ظاهراً اوایل افتتاح دوره پنجم مجلس بود) و قریب بیست فرمان هم برده اند و ثبت کرده اند و یکی از آن فرامین همین بوده است که پترتیب مخصوصی از حاج صادق گرفته اند و ثبت کرده اند آقای مشاور الدوله که قبل وزارت فواید عامه از آن روز هم گویا در حاشیه آن اینطور نوشته اند که:

(بنظر من این امضاء و مهر گویا مال ناصرالدین شاه است)

ولی ایشان تصدیق اصل قضیه را نکرده اند

اگر راجع بمقدمت آن دروزارت فواید عامه يك کارهائی شده است مربوط بشخص ایشان نیست و بعد که این فرامین ثبت شده در صدد تشکیل شرکت ده گروهی برمی آید و سهامی هم در این مردم معیانی و غیر معیانی منتشر کرده اند و اشخاصی را که ذکر کردند آقای قاضی زاده سبزواری است

اگر راجع بمقدمت آن دروزارت فواید عامه يك کارهائی شده است مربوط بشخص ایشان نیست و بعد که این فرامین ثبت شده در صدد تشکیل شرکت ده گروهی برمی آید و سهامی هم در این مردم معیانی و غیر معیانی منتشر کرده اند و اشخاصی را که ذکر کردند آقای قاضی زاده سبزواری است

بنده چون این موضوع راجع می دانم همانطور که آقای رئیس در ابتداء جلسه فرمودند حتی الامکان جریان باید طوری باشد که بنفع مملکت باشد

بنابر این بنده جمعی از آقایان و کلاه نقاضا کرده بودیم که يك جلسه خصوصی با سر آقای رئیس تشکیل شود تا در آنجا بنده عرضم را عرض کنم

اولاً در موضوع نفت سمنان بنده شخصاً اطلاعی نداشتم فقط جلساتی که بنده نبودم شنیدم که آقای دکتر مصدق يك بیانانی فرموده اند و اظهار داشته اند که عملیاتی در زمان آقای مشاور الدوله شده و در زمان تصدیق ایشان فرامین ثبت و امضاء رسیده

همینطور که آقایان در اینجا مذاکره کردند بنده هم می گویم که کمیانی نفت جنوب يك دعوی باطلی و باعدان نفت سمنان و دامغان داشت

های اینکار را از وزارت فواید عامه بخواهند با اسناد و نوشتهات رسیدگی کنند و بالاخره در اطراف این فرامین هر تصمیمی که لازم است گرفته شود باید از طرف مجلس باشد و ماکه حالا برای امتیازات مملکت داریم يك کارهائی می کنیم خوب است در ابتدا دست باین امر مهم بزنیم

زیرا مسئله معدن نفت سمنان خیلی قابل توجه است و مطابق تحقیقات میگفت متخصص روسی که الان در سمنانند مثل اقامت دارد و این معادن و چاهها را رفت و بازدید کرده است فوق العاده مهم است و ۷۰ فرسخ امتداد دارد و معلوم نیست چقدر چاه می خورد و با این اهمیت سزوار نیست که توجه کامل باین موضوع ننورده

بهر حال بنده عقیده ام این است که در این قضیه باید دقت کامل کنیم و هر تصمیمی که باید گرفته شود مجلس بگیرد که دولت هم دچار محظورات نشود

مدرس محظوری ندارد و دولت بهر کس که می خواهد بدهد می دهد

یاسائی - بر بنده هم که باین الملک فتوحی بوسیله بنده نوشته تقدیم مقام ریاست می کنم

رئیس - آقای حکمت (اجازه)

حکمت - بنده اولاً از آقایان تقاضا می کنم که هر ابض بنده را اصفاء فرمایند بدون اینکه تصدیق یا تکذیب فرمایند - مقصودم این است که در همین اینکه البته تصویب و رای مجلس مطاع است ولی تصدیق یا تکذیب بیکطرف از آقایان که بگویند صحیح است یا غلط در قضایا موثر نیست

بنده چون این موضوع راجع می دانم همانطور که آقای رئیس در ابتداء جلسه فرمودند حتی الامکان جریان باید طوری باشد که بنفع مملکت باشد

بنابر این بنده جمعی از آقایان و کلاه نقاضا کرده بودیم که يك جلسه خصوصی با سر آقای رئیس تشکیل شود تا در آنجا بنده عرضم را عرض کنم

اولاً در موضوع نفت سمنان بنده شخصاً اطلاعی نداشتم فقط جلساتی که بنده نبودم شنیدم که آقای دکتر مصدق يك بیانانی فرموده اند و اظهار داشته اند که عملیاتی در زمان آقای مشاور الدوله شده و در زمان تصدیق ایشان فرامین ثبت و امضاء رسیده

همینطور که آقایان در اینجا مذاکره کردند بنده هم می گویم که کمیانی نفت جنوب يك دعوی باطلی و باعدان نفت سمنان و دامغان داشت

بنده اینکار را از وزارت فواید عامه بخواهند با اسناد و نوشتهات رسیدگی کنند و بالاخره در اطراف این فرامین هر تصمیمی که لازم است گرفته شود باید از طرف مجلس باشد و ماکه حالا برای امتیازات مملکت داریم يك کارهائی می کنیم خوب است در ابتدا دست باین امر مهم بزنیم

زیرا مسئله معدن نفت سمنان خیلی قابل توجه است و مطابق تحقیقات میگفت متخصص روسی که الان در سمنانند مثل اقامت دارد و این معادن و چاهها را رفت و بازدید کرده است فوق العاده مهم است و ۷۰ فرسخ امتداد دارد و معلوم نیست چقدر چاه می خورد و با این اهمیت سزوار نیست که توجه کامل باین موضوع ننورده

بهر حال بنده عقیده ام این است که در این قضیه باید دقت کامل کنیم و هر تصمیمی که باید گرفته شود مجلس بگیرد که دولت هم دچار محظورات نشود

مدرس محظوری ندارد و دولت بهر کس که می خواهد بدهد می دهد

یاسائی - بر بنده هم که باین الملک فتوحی بوسیله بنده نوشته تقدیم مقام ریاست می کنم

رئیس - آقای حکمت (اجازه)

حکمت - بنده اولاً از آقایان تقاضا می کنم که هر ابض بنده را اصفاء فرمایند بدون اینکه تصدیق یا تکذیب فرمایند - مقصودم این است که در همین اینکه البته تصویب و رای مجلس مطاع است ولی تصدیق یا تکذیب بیکطرف از آقایان که بگویند صحیح است یا غلط در قضایا موثر نیست

بنده چون این موضوع راجع می دانم همانطور که آقای رئیس در ابتداء جلسه فرمودند حتی الامکان جریان باید طوری باشد که بنفع مملکت باشد

بنابر این بنده جمعی از آقایان و کلاه نقاضا کرده بودیم که يك جلسه خصوصی با سر آقای رئیس تشکیل شود تا در آنجا بنده عرضم را عرض کنم

اولاً در موضوع نفت سمنان بنده شخصاً اطلاعی نداشتم فقط جلساتی که بنده نبودم شنیدم که آقای دکتر مصدق يك بیانانی فرموده اند و اظهار داشته اند که عملیاتی در زمان آقای مشاور الدوله شده و در زمان تصدیق ایشان فرامین ثبت و امضاء رسیده

همینطور که آقایان در اینجا مذاکره کردند بنده هم می گویم که کمیانی نفت جنوب يك دعوی باطلی و باعدان نفت سمنان و دامغان داشت

بنده اینکار را از وزارت فواید عامه بخواهند با اسناد و نوشتهات رسیدگی کنند و بالاخره در اطراف این فرامین هر تصمیمی که لازم است گرفته شود باید از طرف مجلس باشد و ماکه حالا برای امتیازات مملکت داریم يك کارهائی می کنیم خوب است در ابتدا دست باین امر مهم بزنیم

زیرا مسئله معدن نفت سمنان خیلی قابل توجه است و مطابق تحقیقات میگفت متخصص روسی که الان در سمنانند مثل اقامت دارد و این معادن و چاهها را رفت و بازدید کرده است فوق العاده مهم است و ۷۰ فرسخ امتداد دارد و معلوم نیست چقدر چاه می خورد و با این اهمیت سزوار نیست که توجه کامل باین موضوع ننورده

بهر حال بنده عقیده ام این است که در این قضیه باید دقت کامل کنیم و هر تصمیمی که باید گرفته شود مجلس بگیرد که دولت هم دچار محظورات نشود

مدرس محظوری ندارد و دولت بهر کس که می خواهد بدهد می دهد

یاسائی - بر بنده هم که باین الملک فتوحی بوسیله بنده نوشته تقدیم مقام ریاست می کنم

رئیس - آقای حکمت (اجازه)

حکمت - بنده اولاً از آقایان تقاضا می کنم که هر ابض بنده را اصفاء فرمایند بدون اینکه تصدیق یا تکذیب فرمایند - مقصودم این است که در همین اینکه البته تصویب و رای مجلس مطاع است ولی تصدیق یا تکذیب بیکطرف از آقایان که بگویند صحیح است یا غلط در قضایا موثر نیست

بنده چون این موضوع راجع می دانم همانطور که آقای رئیس در ابتداء جلسه فرمودند حتی الامکان جریان باید طوری باشد که بنفع مملکت باشد

بنابر این بنده جمعی از آقایان و کلاه نقاضا کرده بودیم که يك جلسه خصوصی با سر آقای رئیس تشکیل شود تا در آنجا بنده عرضم را عرض کنم

اولاً در موضوع نفت سمنان بنده شخصاً اطلاعی نداشتم فقط جلساتی که بنده نبودم شنیدم که آقای دکتر مصدق يك بیانانی فرموده اند و اظهار داشته اند که عملیاتی در زمان آقای مشاور الدوله شده و در زمان تصدیق ایشان فرامین ثبت و امضاء رسیده

همینطور که آقایان در اینجا مذاکره کردند بنده هم می گویم که کمیانی نفت جنوب يك دعوی باطلی و باعدان نفت سمنان و دامغان داشت

مخصوصاً بنده تقاضا میکنم تمام این مطالب مراجعه شود به آن کمیسیون و تکلیف این دعاوی معین شود

رئیس - متأسفانه وقتی که نظامات مقرر رعایت نمی شود مذاکرات مشوش حتی الامکان بنفع مملکت تمام نمی شود جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - آقایان بقبول از دستور اجازه خواستند

جمعی از نمایندگان - دستور افسر - بنده عرض دارم

رئیس - مخالفی با ورود در دستور؟

افسر - غیر عرض دارم

رئیس - بفرمائید

افسر - بنده حقیقتاً تعجب می کنم وقتی که آقایان خودشان فرمایشی دارند مخالفند با دستور ولی وقتی که حرفشان را زدنند فوراً می گویند دستور و هیچ تصور نمی کنند که بلکه بنفر دیگر هم حرف لازمی داشته باشد

یا از اول نگذارند هیچ کس حرف بزند باوقتی دوسه نفر حرف زدند بگذارند دیگران هم حرفشان را بزنند بنده لازم میدانم چند کلمه عرض کنم وظایف معیاس و نمایندگان کمی که نسبت تقنینیه یعنی قانون گذاری اند صحیح است ولی در نهایت فرمان به هیچ وجه وارد نشده اند

نقط جنوب يك اعتراضاتی دارد و این يك مراسله است که نفت جنوب نوشته و بنده هم میخواهم برای آقایان بخوانم تا فهمند مطلب از چه قرار است

(همه نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

جمعی از نمایندگان - چه چیز را بخوانید؟

لازم نیست

حکمت - بنده باید بخوانم

(همه نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

حکمت - دعای باطل است کارندارم ولی آقایان خوبت صبر کنند

(همه - و قریباً - صدای زنگ رئیس)

عراقی - (با فریاد) اسم نفت جنوب را چرا در مجلس می آورید اسم نفت جنوب چرا در مجلس برده می شود؟

حکمت - پس حالا که این طور است بنده تقاضا میکنم جلسه خصوصی تشکیل شود و در جلسه خصوصی قرائت شود تا مطلب روشن شود

زیرا تمام این سروصداها از این دعاوی باطله است

کمیانی نفت جنوب شش مراسله نوشته است وزارت فواید عامه (همه) که بنده تقاضا دارم در جلسه خصوصی خوانده شود زیرا تمام این سرو صداها از این کافذ آخری است که دردی ما زرنده شده و

بنده باین کار کاشی ندارم که کدام صحیح است یا کدام صحیح نیست و گفتن این که کدام صحیح نیست با این ترتیب مذاکراتی که ما در این جا می کنیم مورد ندارد

اگر يك فرمانی صحیح باشد همه ماها که بگویم ناصحیح است فائده ندارد

اگر حق نسخ داشته باشیم آن امری است علیحدگی والا با گفتن چند نفر نماینده بدون اینکه مطلب مطرح شود و عقاید موافق و مخالف گفته شود و فقط از روی احساسات باشد در صورتی که موافقین و مخالفین یک فرمان موثر نیست معادنی که در تصرف دولت است هر که نوشته دارد دهوای بردوت استواز هر میجرانی که قانون اساسی معین کرده است باید داخل شود و گفت و شنود کند

لذا این فرمایشاتی که آقایان اینجا کردند بنده از نقطه نظر صحت و سقم هیچ موثر نیستند و بنظر بنده از مذاکرات هادی است که فقط ما را مطلع می کند ولی از نقطه نظر صحت و سقم و نفی و اثبات مسئله موثر نیست

یاسائی - بدون اجازه مجلس هیچکس حق ندارد دست استخراج کند جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - مقصود ایشان این نبود که بدون اجازه مجلس کسی کاری بکنند مقصود این بود که مجلس بک وظیفه دارد و قوه قضائیه و قوه مجریه هر کدام بک وظیفه خبر کمیسیون عراض و مرخصی راجع بر مرخصی یک ماهه آقای یقوانی (شرح ذیل قرائت شد)

آقای لطف الله خان یقوانی نظریه داده ناگهانی که برای ایشان پیش آمده است مراجعه بک کمیسیون نموده تقاضای یک ماه مرخصی برای مطالعه نمودند کمیسیون عذریان را از چهاردهم دی ماهی چهاردهم بهمن ماه تصویب می نماید رئیس - رای گرفته می شود بمغاد این خبر آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اكثر نمايندگان قیام کردند)

رئیس تصویب شد خبر دیگر راجع به مرخصی یک هفته آقای عراقی (شرح آتی خوانده شد)

جناب آقای عراقی نماینده محترم در تاریخ ۲۹ دی ماه مراجعه بک کمیسیون تقاضای یک هفته مرخصی فرمودند که بتوانند مشغول مطالعه کسالت خود شوند کمیسیون عذریان را موجه دانسته مرخصی ایشان را برای مدت یک هفته از تاریخ ۲۹ دی ماه تصویب می نماید

رئیس - رای گرفته میشود به این راپورت آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اكثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد خبر دیگر راجع به اجازه غیبت چهار جلسه آقای دولت آبادی است

(بعضی از ذیل خوانده شد)

آقای دولت آبادی نماینده محترم در آبان ماه تقاضای یک ماه مرخصی کرده بعد چند امرامه و تقاضا کردند که کمسکوت عته باشد و در آبان ماه فقط چهار جلسه غیبت کرده اند و تقاضای اجازه برای جلسات مذکور فرمودند کمیسیون تقاضای ایشان را نظر بکسالت و گرفتاری که داشتند تصدیق می نماید

رئیس - رای می گیریم به مفاد این خبر آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد خبر دیگر راجع بر مرخصی آقای شریعت زاده از بیست و هشت دی تا ششم بهمن یک هفته قرائت میشود

(باین کیفیت خوانده شد)

آقای شریعت زاده نماینده محترم از تاریخ ۲۸ دی ماه مرخصی فرموده تقاضای مرخصی از ۲۸ دی ماه الی ۶ بهمن ماه نمودند کمیسیون عذریان را موجه میدانند و مرخصی ایشان را تصویب می نماید

رئیس - رای گرفته میشود بمغاد این خبر آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد چند فقره پیشنهاد راجع بدستور از طرف آقایان رسیده یکی راجع بحق تقدم امتیاز چراغ برق اصفهان است که تقاضا شده در درجه اول دستور باشد

دیگر راپورت کمیسیون فوازن مالیه است رای با اعتبار قانون ممیزی که از طرف جمعی از آقایان تقاضا شده در درجه اول حرو دستور شود

بعضی از نمایندگان - صحیح است رئیس - پیشنهاد دیگری شده کخبر کمیسیون بودجه راجع به محل قبر مرحوم کریم خان زند جزو دستور شود چون در همه قید شده در اول جلسه مطرح شود ناچاراً عرض رسانند

حالا بترتیب مطرح می شد اول حق تقدم امتیاز چراغ برق اصفهان است که به امضای آقای شیروانی و چند نفر دیگر آقایان است آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - این یک دقیقه بیشتر کار ندارد و بنده در عالم کار دو ساله از آقایان بطور خصوصی استدعا دارم که موافقت فرمایند و باین پیشنهاد رای بدهند

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای انسر (اجازه)

انسر - بنده قانون ممیزی را هم تر میدانم و عقیده ام این است که ابتدا آن مسئله مطرح شود و بعد قانون التاه باج راهها و پس

مبخواهد بگوید يك چیزی را که دوره بعد ممین خواهد کرد در آنوقت میرزا فضل الله حق تقدم دارد؟

این مسام است وقتی که کارخانه به آن عظمت را در اصفهان قرار داده باشد و قوه برق و الکتریک اصفهان در دست او باشد او مقدم است

این چیزی نیست - بنده خواستم از طرف آقای مخبریک توضیحی در این باب داده شود که در واقع اگر يك نشوقی نسبت بازمی شود يك تشویق واقعی شده باشد

رهنما مخبر کمیسیون - بنده بعضی اطلاع نماینده محترم و برای اینکه موضوع در امر افش کتر صحبت شود يك توضیح اجمالی میدهم والته وقتیکه خاطر آقایان مستعضر شد کتر مذاکرات میشود این ماده واحده فقط حق تقدم است باین از حق تقدم چیزی نیست

این حق تقدم عبارت است از این که بکفتری میاید و يك تأسیساتی درست میکند باین کارخانه وارد میکند باین امید که بعد امتیازش را بگیرد و بالاخره برای اینکه مطمئن شود برای اینکه باینکارها دست زده است يك حق برای او معین میکنند و آن این است که میگویند در موقعی که دولت میخواهد امتیاز این را بدهد در صورت تساوی تمام شرایط از جهت مدت و پولیکه بدولت داده میشود و سایر شرایط پیشنهاد کنند ما هر شرطی را قبول کنیم این شخص هم اگر همان شرایط را قبول بکند حق تقدم دارد تا این شخص باین وسیله دلگرم شود و این مؤسساتی را که دارد شروع بدست کردن آنها بکند

عاجلاً مجلس شورای ملی همین حق را تصویب میکنند که در صورتی که پیشنهاد بشود و او قبول کند حق تقدم داشته باشد و این ترتیب در همه جا معمول است و برای اینکه مردم بدانند دولت با آنها همراه است و نظر مساعدی با آنها داشته و دارد و برای اینکه سرمایهشان را بکار بیندازند حق تقدم میدهند

یعنی در صورتی که چند پیشنهاد با شرایط مساوی باشد آنکه تقاضای حق تقدم کرده مقدم است

بدر این نه امتیازی است و نه چیز دیگر راجع باینکه چراغ برق هم گفته بودند آن را هم لایحه اش را درست کرده اند و میاید بمجلس والته معلوم است هر امتیازی هم که دولت بخواهد بمجلس خواهد آورد و این فقط حق تقدم است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

برق بدهد شرایطش را معین کند و به مجلس بیاورد - این چاره می خواهد بگوید ؟

مبخواهد بگوید يك چیزی را که دوره بعد ممین خواهد کرد در آنوقت میرزا فضل الله حق تقدم دارد؟

این مسام است وقتی که کارخانه به آن عظمت را در اصفهان قرار داده باشد و قوه برق و الکتریک اصفهان در دست او باشد او مقدم است

این چیزی نیست - بنده خواستم از طرف آقای مخبریک توضیحی در این باب داده شود که در واقع اگر يك نشوقی نسبت بازمی شود يك تشویق واقعی شده باشد

رهنما مخبر کمیسیون - بنده بعضی اطلاع نماینده محترم و برای اینکه موضوع در امر افش کتر صحبت شود يك توضیح اجمالی میدهم والته وقتیکه خاطر آقایان مستعضر شد کتر مذاکرات میشود این ماده واحده فقط حق تقدم است باین از حق تقدم چیزی نیست

این حق تقدم عبارت است از این که بکفتری میاید و يك تأسیساتی درست میکند باین کارخانه وارد میکند باین امید که بعد امتیازش را بگیرد و بالاخره برای اینکه مطمئن شود برای اینکه باینکارها دست زده است يك حق برای او معین میکنند و آن این است که میگویند در موقعی که دولت میخواهد امتیاز این را بدهد در صورت تساوی تمام شرایط از جهت مدت و پولیکه بدولت داده میشود و سایر شرایط پیشنهاد کنند ما هر شرطی را قبول کنیم این شخص هم اگر همان شرایط را قبول بکند حق تقدم دارد تا این شخص باین وسیله دلگرم شود و این مؤسساتی را که دارد شروع بدست کردن آنها بکند

عاجلاً مجلس شورای ملی همین حق را تصویب میکنند که در صورتی که پیشنهاد بشود و او قبول کند حق تقدم داشته باشد و این ترتیب در همه جا معمول است و برای اینکه مردم بدانند دولت با آنها همراه است و نظر مساعدی با آنها داشته و دارد و برای اینکه سرمایهشان را بکار بیندازند حق تقدم میدهند

یعنی در صورتی که چند پیشنهاد با شرایط مساوی باشد آنکه تقاضای حق تقدم کرده مقدم است

بدر این نه امتیازی است و نه چیز دیگر راجع باینکه چراغ برق هم گفته بودند آن را هم لایحه اش را درست کرده اند و میاید بمجلس والته معلوم است هر امتیازی هم که دولت بخواهد بمجلس خواهد آورد و این فقط حق تقدم است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - کافی است ؟

عضی از نمایندگان - بلی کافی است

رئیس - در وقتیکه پیشنهاد رسیده است عرض مجلس میرسد (شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای عدل - ماده واحده را بترتیب ذیل پیشنهاد میکنم :

در موقع اعطای امتیاز انحصاری ماشین چراغ برق در اصفهان در صورت تساوی تمام شرایط حق تقدم بامیرزا فضل الله خان دهنش خواهد بود

پیشنهاد - آقای حایریزاده بنده پیشنهاد می کنم تا مدت یکسال حق تقدم با میرزا فضل الله خان دهنش باشد

حایریزاده - تا مدت بیست سال

رئیس - هر دو پیشنهاد ارجاع میشود بکمیسیون

رای گرفته میشود بشورئانی این خبر آقایان موافقین قیام فرمایند (اكثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ارجاع میشود بکمیسیون تاخیراتی برایش بیاید

پیشنهاد دوم راجع با اعتبار اجرای قانون ممیزی بود معالفی نیست؟ (بعضی گفتند خیر)

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه را راجع باین موضوع عرض مجلس میرساند (شرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی دویمت هزار تومان اعتبار تصویب و بوزارت مالیه اجازه می دهد که فقط در سنه ۱۳۰۵ معادل صدی پنج میزان مالیات علاوه بر مالیات های املاک اربابی و دوای همان سنه برای اجرای قانون مصوبه ۲۰ دیماه اخذ نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - تصور می کنم این عرضی را که بمشرواحم عرض مجلس برسانم آقایان روحا از اصل مسئله مسبوقند که مسکور در مسئله بودجه ما به عرض کرده ام بودجه مالیه که انشاءاله در همین هفته بمجلس وارد میشود آقایان مستعضر خواهند شد که حقیقا هشت گرور با مخارج انتظامی وی مخارج انتظامی شش گرور و چیزی بودجه وزارت مالیه است

در صورتی که وقتی که ما وارد میشود وصول می یابیم هیچجه گرور عایدات وصول می کند و شش گرور مخارج وزارت مالیه است مگر در کمیسیون بودجه صحبت کردیم گفتند هر طور کاری در وزارت مالیه پیدا شود

این ترتیبی که وزارت مالیه داده است و این ادواتی را که وزارت مالیه مرتب کرده است دیگر احتیاج باذاره دیگری

ندارد و اگر صد گرور هم وزارت مالیه بخواهد بگوید جمع آوری بکنند محتاج به اضافه یک پول خرج جدید نیست

حالا ازیست کوه و لرستان و آنجا هایک عوایدی پیدا شده و فی الجمله دخلی پیدا شده و برای آنجا ها مخارجی معین کرده اند گذشته بود آن سکار ندارم ولی در اینجا با وجود اینکه همه آقایان میدانند ۲۹۰ هزار تومان بستخدمین منتظر خدمت میدهند و قسمت عمدتاش هم در وزارت مالیه فرود میرود آن چند گرور را هم آن جمعیت هائی که در وزارت مالیه است میدهند و باین حال برای ممیزی آمده اند و دویمت هزار تومان اعتبار میخواهند

بنده و هیئتطور آقایان علاقه زیادی داریم که بشود و این وضع مالیات های شرم آور سروصورتی بگیرد و درازنویسها و آن کرد نویسی ها و دفاتر کهنه از بین برود

(اگرچه میدانم از بین نخواهد رفت چنانچه در کمیسیون بودجه راجع شهریه و مستمری ها کاری کردیم نتوانستیم چیزی کم کنیم بالاخره باز همان ترتیب سابق باقی ماند)

اینجا هم هر چه بکنیم آن دفاتر کهنه و دراز ها از بین نخواهند رفت

(خنه نمایندگان)

بعلاوه این ممیزی جدید یعنی ترتیب مالیات املاک رعوامشی چیزی نیست که برمی دارند میبویستند مجلس شورای ملی بدولت دویمت هزار تومان اعتبار بدهد

در خود قانون نوشته شده است که وزارت مالیه يك اظهار نامه معین میکند و بتوسط روسای مالیه و تحصیلدارها و سر تحصیلدارها و این اسامی مختلفی که در مالیه پیدا شده که هر چیزی يك اسمی معین کرده اند و حقوقهم بآنها میدهد کار می هم ندارند بتوسط آنها در ایالات و ولایات و بلوک منتشر میکنند

دیگر نمی دانم این دویمت هزار تومان اعتبار که میگویند یکسال داده شود برای چیست؟

این يك اشکال اشکال دیگر این است که میگویند مجلس شورای ملی دویمت هزار تومان اعتبار تصویب و بوزارت مالیه میدهد که فقط در سنه ۱۳۰۵ معادل صدی پنج میزان مالیات علاوه بر مالیات های املاک اربابی و دوای و همان سته برای اجرای قانون

در اینجا این دویمت هزار تومان اعتباری است که مجلس میدهد برای تمام مملکت

است بنده خواستم ببینم این مسئله در نظر گرفته شده است که این مبلغ برای مملکت کفایت میکند یا این

که فردا مثل مخارج انتظامی که پارسال هفت صد هزار تومان بود و امسال نصد هزار تومان شده است يك لایحه بمجلس بیاورند و تقاضای اضافه می کنند ؟ خوب است از حالا معین شود که این قانون تاچه اندازه محتاج خرج است

این وزارت مالیه به این عریض و طولی ما در عرض این چهار ساله که قانون ممیزی مطرح بوده است هنوز نتوانسته است معین کند که این اعتبار برای تمام مملکت کافی است یا نه ؟

مقصود این است طوری نشود که سئال دیگر يك لایحه بیاورند و تقاضای اضافه کنند (تاریشه در آب است امده تری هست)

از این جهت بنده مخالفم برای اینکه صورت تقصیلی ندارد و ما هم اطلاع نداریم

بعلاوه باین تشکیلات زیاد این دویمت هزار تومان را برای چه میخواهند این يك چیز مشکلی مثل مسئله جبر و مقابله نیست که بنده بگویم اطلاع ندارم این مسئله خیلی واضح است زیرا ادوات در تمام ایالات ولایات حتی بلوکا مفتش و تحصیلدارو امین مالیه داند و اظهار نامه را بتوسط آنها بود میان مالیات میدهند و در قانون هم نوشته ایم که اگر کسی در اظهار نامه غلط گفت و ثابت شد فلان قدر مجازات دارد و این اشکالی ندارد از این جهت بنده جدا مخالفم

میرزا عبدالله خان معتقد - مخبر کمیسیون بودجه - آقای آقا سید یعقوب نماینده محترم در هر موقعی نسبت به بودجه وزارت مالیه يك نوع اظهار نامه ای می فرمایند وزارت مالیه دارای بودجه عریض و طولی است

بسیهی است وقتی که ما قائل شدیم وزارت مالیه بصورت قانونی و اداری در بیاید البته باید يك بودجه عریض و طولی هم داشته باشد

بعلاوه فرمودند در کمیسیون بودجه هم چونما کرده شد که اگر در يك موقعی دولت مخارج اضافی لازم داشته باشد از اعتبار بودجه وزارت مالیه میبکند و دیگر اعتبار کافی نخواهد خواست لازم است عرض کنم که در کمیسیون بودجه چنین مذاکره نشد و چون تصمیمی اتخاذ نشد و شخصاً جنابهالی این عقیده را داشتند باین مربوط بعقیده کمیسیون نیست زیرا این عملی نیست که دولت در موقعی که میخواهد مملکت را ممیزی کند یا بودجه فعلی وزارت مالیه این کار را بکند در صورتی که تصدیق میفرمایند که اگر بنا میشد ما ممیزی علمی بکنیم چندین میلیون پول لازم بود تا ممیزی علمی بعمل آید و چند سال هم طول میکشید و اینکه

دولت این اعتبار را خواسته است برای این است که ممیزی را با کمترین بودجه انجام داده باشد و این مبلغ هم برای مصارف و طبع اظهار نامه و ارسال آنها و مخارج تفتیش و غیره است

و این يك مبلغ زیادی نیست که حضرت مالی با آن مخالفت کند

قسمت دیگر هم راجع بدراز نویسی ها اعتراض فرمودید در این جا هم لازم است عرض کنم که بر اضافی فرمودید و در کمیسیون بودجه در این باب مذاکره نشد و این قسمت را از طرف خودتان فرمودید

رئیس - پیشنهاد آقای مهدی (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بعد از نظر صدی پنج (ان) اضافه شود

مهدوی - در این جا عقیده بند (لفظ ان) لازم است

رئیس - مقصود این است که معادل صدی پنج از میزان مالیات باشد

حائریزاده مخبر کمیسیون قوانین مالیه - بنده تصور میکنم کلمه (از) در راپورت هم بوده و در موقع امضاء پادر موقع طبع راپورت حذف شده بهر حال قبول میکنم

(پیشنهاد دیگر از طرف آقای شیروانی بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده واحده سطر دوم صفحه ۲ قبل از کلمه (اجرا) اضافه شود (اعتبار)

شیروانی - این کلمه (اعتبار) که اول نوشته شده يك اعتباری است دویمت هزار تومان ولی برای اجرا هم کلمه اعتبار لازم است و برای اینکه معلوم باشد باین عبارت اینطور باشد :

معادل صدی پنج میزان مالیات علاوه بر مالیات املاک اربابی آن سته برای اعتبار اجرای قانون ممیزی

حایریزاده مخبر - اگر چه اینکلمه را قبل از این دارد ولی اگر پیشنهاد آقا اینطور بشود

(برای اعتبارمراج اجرا قانون) بنده قبول میکنم

شیروانی - بسیار خوب بنده هم قبول میکنم و کلمه مخارج را اضافه می کنم

رئیس - پیشنهاد اصلاح شده آقای شیروانی قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میگردد قبل از کلمه (اجرا) اضافه شود اعتبار مخارج

رئیس - (خطاب آقای حائریزاده) اینطور قبول میکنید؟

حائریزاده - بلی

رئیس - پیشنهاد آقای شریعت زاده

(باین ترتیب خوانده شد)

پیشنهاد میکنم سطر آخر ماده واحده

